

EINDRAPPORTAGE HEROVERWEGING

Olst-Wijhe, 10 juni 2021

Inhoudsopgave

1	Vooraf	3
2	Inleiding.....	5
3	Financieel kader heroverweging.....	8
4	Samenvatting uitvoering bestuursopdracht	9
5	Bouwsteen: Focus.....	12
5.1	Bestuursopdracht	12
5.2	Focus.....	12
6	Bouwsteen: Heroverweging Breed	14
6.1	Bestuursopdracht	14
6.2	Toetsing ombuigingsvoorstellen	14
6.3	Samenvatting maatregelen heroverweging breed	17
6.3.1	Bestuur.....	17
6.3.2	Openbare orde en Veiligheid.....	19
6.3.3	Dienstverlening	20
6.3.4	Ruimtelijk domein	21
6.3.5	Samenleving	32
7	Bouwsteen 3: Taskforce Sociaal Domein	46
7.1	Bestuursopdracht (Taskforce Sociaal Domein)	46
7.2	Vooraf.....	46
7.3	De financiën	48
7.4	Voorliggend veld.....	48
7.5	Jeugd.....	50
7.6	Werk en inkomen.....	54
7.7	Wet maatschappelijke ondersteuning.....	56
8	Bedrijfsvoering	59
9	Woonlasten	60
10	Financieel beleid	63
11	Realisatieparagraaf heroverweging.....	66
12	Financieel overzicht	68
13	Bijlagen	70

1 Vooraf

Heroverwegen met perspectief!

Met deze titel is de doelstelling van de gemeenteraad verwoord bij de vaststelling van de bestuursopdracht heroverweging. De bestuursopdracht heroverweging die deze eindrapportage als resultaat heeft.

Een eindrapportage die tot stand gekomen na een relatief kort maar ook zeer heftig traject waarbij de regie in handen heeft gelegen van de gemeenteraad. Door de gemeenteraad is hiervoor een speciale raadscommissie heroverweging in het leven geroepen.

Focus

Heroverwegen met perspectief waarin samen met de gemeenteraad **focus** is aangebracht. Dit door te kijken naar de kracht van onze gemeente: een toekomstbestendige eigenzinnige woongemeente aan de IJssel. De onvermijdelijke (pijnlijke) keuzes die zijn verbonden aan deze heroverwegingsoperatie zijn getoetst aan deze focus.

Balans

Heroverwegen met perspectief waarbij zorgvuldig is gezocht naar een goede **balans** tussen een gezond financieel perspectief voor onze gemeente en de maatschappelijke draagkracht van de Olst-Wijhese samenleving. Waar mogelijk maken we geen onomkeerbare keuzes, laten we geen voorzieningen verdwijnen, in een periode van grote financiële onzekerheid voor onze gemeente.

Samen

Heroverwegen met perspectief **samen** met onze inwoners. De raadscommissie heeft door middel van een peiling in april de zorgen van onze inwoners over de voorgestelde maatregelen in beeld gebracht. Onder leiding van raadsleden zijn op 18, 19 en 20 mei mooie gesprekken gevoerd met onze inwoners. Deze gesprekken hebben tot meer kennis en inzicht geleid over de wijze waarop de bezuinigingen kunnen worden ingevuld. Zeer waardevolle informatie waarmee bij de uiteindelijk gemaakte afwegingen ook nadrukkelijk rekening is gehouden.

Perspectief

Deze eindrapportage is het resultaat van intensief zorgvuldig doorlopen traject met inwoners, college en gemeenteraad. Een resultaat dat **perspectief** biedt voor de Olst-Wijhese samenleving door de financiële draagkracht van de gemeente bij de gemaakte keuzes ondergeschikt te maken aan de maatschappelijke draagkracht. Dit biedt ruimte voor de invulling van nieuwe beleidswensen.

Zorgen

Daarmee moet echter ook worden vastgesteld dat er **zorgen** zijn over het financiële meerjarenperspectief. Het herstel van de financiële veerkracht van onze gemeente is afhankelijk van extra inkomsten vanuit de rijksoverheid. De afgelopen jaren is gebleken dat deze afhankelijkheid weinig stabiliteit biedt en de nodige onzekerheid met zich meebrengt. Recente signalen vanuit de rijksoverheid leiden echter voor dit moment tot de verwachting dat de rijksoverheid (alsnog) haar verplichtingen gaat vertalen naar het verhogen van de bijdragen zodat wij de taken en verantwoordelijkheden naar onze inwoners op een goede wijze kunnen waarmaken.

Dank

Tenslotte spreken de gemeenteraad, de raadscommissie en het college van burgemeester en wethouders hun grote **dank** uit voor de wijze waarop de Olst-Wijhese samenleving betrokkenheid heeft getoond bij dit ingewikkelde traject en daarmee ons hebben geholpen bij de lastige afwegingen zoals verwoord in deze rapportage: heroverwegen met perspectief!

2 Inleiding

Heroverweging onontkoombaar

Bij de voorbereiding op de begroting 2021 en het meerjarenperspectief 2022-2024 werd duidelijk dat een heroverweging onontkoombaar is. Het lukt niet meer een financiële sluitende meerjarenbegroting te maken om het bestaande beleid en de bestuurlijke beleidsambities zoals opgenomen in het raadsbrede akkoord uit te voeren. Met name de ontwikkelingen in het sociaal domein in de loop van 2020 hebben een forse stijging van de uitgaven laten zien met deels een structureel karakter.

Het is bekend dat de financiële problematiek waarmee onze gemeente (en met ons vele andere gemeenten in Nederland) wordt geconfronteerd is veroorzaakt door een proces van decentralisatie van taken naar gemeenten. Daarnaast is sprake van een toenemend beroep op voorzieningen die zijn gekoppeld aan deze gedecentraliseerde taken.

De rijksoverheid heeft taken overgedragen naar gemeenten zonder dat daar de bijbehorende middelen en of bevoegdheden zijn geleverd om deze taken ook adequaat uit te kunnen voeren.

In diverse recente rapportages, onder meer uitgevoerd in opdracht van diverse ministeries en de VNG wordt gemotiveerd aangetoond dat de middelen en mogelijkheden die horen bij diverse decentralisatie-operaties volstrekt ontoereikend zijn.

Voor de gemeente Olst-Wijhe geldt daarnaast nog in het bijzonder dat onze gemeente wordt geconfronteerd met een zogenoemde “opschalingskorting” als gevolg waarvan nog aanvullend wordt gekort op de uitkering die de gemeente van de rijksoverheid ontvangt.

Herstel evenwicht in bestuurlijk-financiële verhoudingen noodzakelijk

In het recente adviesrapport van de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) wordt onder de titel “Rust-Reinheid-Regelmaat; evenwicht in de bestuurlijk-financiële verhoudingen” nog een nadrukkelijk pleidooi gehouden voor herstel van het evenwicht in de bestuurlijk-financiële verhouding tussen de rijksoverheid en het decentraal bestuur. Een krachtig decentraal bestuur vervult een wezenlijke waarde binnen een democratisch geordend openbaar bestuur aldus ROB. De ROB pleit zelfs voor het aanstellen van een deltacommissaris om de onderliggende oorzaken van de disbalans aan te pakken om ervoor te zorgen dat er weer rust, reinheid en regelmaat in de bestuurlijk-financiële verhoudingen ontstaat.

Afweging financiële veerkracht versus maatschappelijke veerkracht

Desondanks biedt deze druk die ook wordt opgevoerd door onder meer de Vereniging van Nederlandse Gemeenten onvoldoende zekerheid op een daadwerkelijk en spoedig herstel van evenwichtige financiële verhoudingen. Als lokale overheid voelen wij ook in deze complexe context de verantwoordelijkheid om zorg te dragen voor enerzijds sluitend financieel (meerjaren)perspectief, een gezonde financiële huishouding maar ook voor een goede uitoefening van onze wettelijke taken en het realiseren van politiek-bestuurlijke ambities zoals behorend bij een krachtig lokaal bestuur.

Deze heroverwegingsoperatie vraagt dan ook om een permanente afweging tussen enerzijds versterking van de financiële veerkracht en anderzijds versterking van de maatschappelijke veerkracht zoals ook verwoord in het raadsvoorstel van 15 maart 2021. In dit raadsvoorstel werd duidelijk dat het financieel perspectief nog verder is verslechterd ten opzichte van het moment van vaststelling van de bestuursopdracht.

Recentelijk is door de rijksoverheid bekend gemaakt dat voor de jeugdzorg in elk geval voor 2022 extra middelen worden vrijgemaakt voor de kosten van jeugdzorg. In het vervolg van deze rapportage zal

worden aangegeven op welke wijze rekening wordt gehouden met deze vooralsnog incidentele extra middelen.

Het moeten leren leven met financiële onzekerheid wordt door deze ontwikkelingen tijdens het traject van de totstandkoming van de eindrapportage hiermee nog verder geïllustreerd en onderstreept.

Heroverwegen en Corona

De heroverwegingsoperatie vindt plaats in tijden waarin de gevolgen van de huidige Corona-crisis nadrukkelijk een stempel drukken en voorlopig blijven drukken op de Olst-Wijhese samenleving. In het rapport “maatschappelijk herstel en nazorg” is een beeld geschetst van de effecten van Corona op de samenleving Olst-Wijhe en aandachtspunten voor herstel en nazorg. Hierbij is ook een lange termijn focus voor de gemeente geschetst.

In deze lange termijn focus is aangegeven dat het midden in de coronacrisis nog moeilijk is om al echt vooruit te kunnen kijken, waarbij het verdere verloop van de crisis en de uiteindelijke sociaal-economische gevolgen nog onbekend zijn. In de context van deze heroverwegingsoperatie is het van belang dat juist in een periode waarin financieel ingrijpende keuzes gemaakt moeten worden rekening wordt gehouden met de mogelijke gevolgen van de coronacrisis.

We gaan met elkaar na de coronacrisis ongetwijfeld niet op alle aspecten terug naar de oude werkelijkheid. Wel is het van belang om in het kader van deze heroverweging zorgvuldige afwegingen te maken, zolang wij de nieuwe werkelijkheid nog onvoldoende kennen.

Daarom zijn elementen benoemd die op de langere termijn naar verwachting om extra aandacht vragen. Deze elementen zijn:

- Leefbaarheid als cement;
- De economie als motor;
- De jeugd heeft de toekomst;
- Positieve gezondheid als rode draad.

Bij de elementen “leefbaarheid als cement”, “de jeugd heeft de toekomst” en “positieve gezondheid als rode draad” en de daaruit voortvloeiende aanbevelingen heeft het zogenoemde *voorliggend veld* in het sociaal domein een belangrijke rol. In bouwsteen 3 van deze rapportage wordt hierop uitgebreid ingegaan. Het spreekt voor zich dat elementen en de aanbevelingen uit het rapport herstel en nazorg, hierbij zullen worden betrokken.

De notitie “*financiële vertaling van de aanbevelingen voor maatschappelijk herstel en nazorg Corona in Olst-Wijhe*” is als bijlage toegevoegd.

Het element “economie als motor” en hieruit voortvloeiende aanbevelingen zullen in eerste instantie worden betrokken bij uitvoering van de bestuursopdracht economie.

Heroverwegen met perspectief

In de heroverwegingsoperatie is door de gemeenteraad bewust gekozen voor een inhoudelijke benadering van het vraagstuk van bezuinigen in plaats van uitsluitend een financiële benadering. De operatie is bewust uitgevoerd met de inzet van de eigen organisatie zodat ook de uitvoerbaarheid van maatregelen kon worden getoetst. Dit is gebeurd in een relatief korte periode van december 2020 tot en met juni 2021.

In het kader van deze heroverwegingsoperatie is getracht een aangescherpt toekomstperspectief te schetsen voor onze gemeente. Dit toekomstperspectief voor onze inwoners, bedrijven, instellingen en partners vormt de leidraad voor het neerzetten van een nieuw financieel meerjarenperspectief.

Dit is gedaan door eerst focus aan te brengen in de ambities van de gemeente en de te maken keuzes hieraan te relateren. Een focus waarbij nadrukkelijk de kanttekening past, dat deze moet worden gezien in de context van de noodzakelijke heroverweging. Dit geldt ook voor de op basis van deze focus gemaakte keuzes.

De focus vormt ook het referentiekader voor de weging van de verschillende voorstellen ten aanzien van gewenst nieuw beleid dat is aangedragen bij de kadernota 2021-2024 maar is “geparkeerd” vanwege het ontbreken van financiële middelen. De heroverwegingsoperatie is mede bedoeld om financiële ruimte te scheppen voor nieuw beleid. In deze rapportage zijn per beleidsveld de “geparkeerde” voorstellen gewenst nieuw beleid benoemd. De inhoudelijke uitwerking hiervan is als bijlage (5) bij deze rapportage opgenomen.

Tenslotte is in het kader van deze heroverwegingsoperatie door middel van een zogenoemde Taskforce Sociaal Domein een uitgebreide en grondige analyse gemaakt van de oorzaken van de stijging van het gebruik van de voorzieningen en mogelijke ombuigingen hierin.

Deze drie bouwstenen (focus, heroverweging breed en sociaal domein) van de heroverwegingsoperatie hebben geleid tot deze eindrapportage. Een rapportage waarin alle mogelijkheden en maatregelen in beeld zijn gebracht en de gemeenteraad uiteindelijk de ruimte biedt om hierin keuzes te maken. Het maken van (buitengewoon lastige) keuzes is uiteindelijk aan de gemeenteraad als democratisch gekozen vertegenwoordiging van onze inwoners. Om dit op een goede en verantwoorde wijze te kunnen doen is op initiatief van de gemeenteraad het (veelal digitale) gesprek met de samenleving gevoerd over de focus en de voorgelegde mogelijkheden om te bezuinigen. De opbrengsten vormen onderdeel van deze rapportage.

Leren leven met onzekerheden

Heroverwegen in de huidige tijd is onontkoombaar zoals hierboven geschetst. Hierbij past de aantekening dat uitvoering van deze bestuursopdracht zekerheid biedt voor de toekomst als het gaat om het financieel meerjarenperspectief van de gemeente. Ook in de toekomst zullen nieuwe taken en verantwoordelijkheden op gemeenten afkomen; vooralsnog blijft onduidelijkheid bestaan over de rijksmiddelen die hier tegenover staan en zullen we niet altijd kunnen beschikken over de knoppen om te kunnen sturen op de uitgaven.

Ofwel:

We moeten leren leven met onzekerheden waarbij we als gemeente in control moeten blijven zonder altijd controle te hebben op zowel de inkomsten als de uitgaven.

Het gesprek met de samenleving

Onder leiding van de raadscommissie heroverweging zijn de bezuinigingsmaatregelen in de vorm van een peiling voorgelegd aan onze inwoners en maatschappelijke partners. Zij zijn hierbij in de gelegenheid gesteld om hun zorgen over de maatschappelijke consequenties kenbaar te maken, te toetsen of de consequenties voldoende in beeld zijn gebracht en eventueel alternatieve mogelijkheden aan te dragen. Daarnaast zijn inwoners in de gelegenheid gesteld om in gesprekken met leden van de gemeenteraad hun zorgen nader toe te lichten of te duiden.

De opbrengsten hiervan zijn opgenomen in een participatieverslag dat door de raadscommissie aan de gemeenteraad is aangeboden en ook als bijlage in deze rapportage is opgenomen. In het vervolg van deze rapportage is per maatregel een korte duiding gegeven van de uitkomsten van “het gesprek met de samenleving” en de consequenties voor de betreffende bezuinigingsmaatregelen.

3 Financieel kader heroverweging

De bestuursopdracht

Op 23 november 2020 heeft de gemeenteraad de bestuursopdracht heroverweging vastgesteld. Dit als uitvloeisel van de vaststelling van de begroting 2021-2024. De overwegingen van de gemeenteraad hierbij waren dat een trendbreuk en heroverweging onontkoombaar bleken, gelet op het financieel meerjarenperspectief in relatie tot de ambities die er zijn, ter uitvoering van het raadsakkoord en het college uitvoeringsprogramma (CUP).

De bestuursopdracht moet tot de volgende resultaten leiden:

- Een voorstel voor de strategie van de gemeente Olst-Wijhe uitgaande van focus;
- Voorstellen heroverweging (met ook expliciet effecten) met een omvang van in totaal € 2.000.000 (waarbinnen de gemeenteraad keuzes kan maken om € 750.000 in 2022 en € 1.500.000 voor 2023 en verder te realiseren);
- Opbrengst Task Force sociaal domein:
 - Een analyse van de ontwikkelingen in de uitgaven sociaal domein over de afgelopen jaren en een prognose van de uitgaven voor de komende jaren op basis van ongewijzigd beleid;
 - Voorstellen om te komen tot betere voorspelbaarheid en indien mogelijk grip op de uitgaven binnen het sociaal domein;
 - Voorstellen voor concrete (beleids)interventies die leiden tot structurele ombuigingen in de uitgaven van het sociaal domein.

Het doel is om een helder perspectief voor de gemeente Olst-Wijhe te realiseren met een sluitende meerjarenbegroting. De heroverweging moet ruimte bieden voor:

- a. Nieuw beleid op basis van strategische keuzes;
- b. Opvangen effect herverdeling gemeentefonds;
- c. Effecten corona-crisis;
- d. Opvangen risico's (onder andere het sociaal domein);
- e. Aan de nieuwe raad ruimte bieden;
- f. Aanvulling algemene reserve (herstel solvabiliteit) en reserve Nader te bestemmen middelen.

Op basis van de vastgestelde begroting 2021-2024 is **na invulling van de taakstelling** uit de bestuursopdracht het volgende financiële meerjarenperspectief geprognostiseerd.

	2021	2022	2023	2024
(positief) saldo	0	728.000	1.535.000	1.965.000

Met dit saldo moet dan invulling worden gegeven aan de onder a. tot en met f. geformuleerde doelstellingen.

Ontwikkelingen in met name het sociaal domein hebben de gemeenteraad op 23 maart 2021 vervolgens doen besluiten tot een verhoging van de taakstelling van de bestuursopdracht om de doelstellingen te kunnen behalen met daarbij als (nieuw) vertrekpunt dat de uiteindelijke afweging tussen de doelstellingen van de bestuursopdracht plaatsvindt bij de vaststelling van de kadernota.

4 Samenvatting uitvoering bestuursopdracht

Op basis van de bestuursopdracht is uiteindelijk een afweging gemaakt tussen doelstellingen van de bestuursopdracht (gespecificeerd onder a tot en met f) en de maatschappelijke draagkracht.

De financiële draagkracht is in beeld gebracht door middel van het financieel meerjarenperspectief (verwerkt tot en met de mei-circulaire 2021) zoals hieronder weergegeven.
De maatschappelijke draagkracht is per maatregel in beeld gebracht door middel van een schets van de maatschappelijke consequenties en de mate waarin onze inwoners zich zorgen maken over de voorgestelde maatregel.

Om te komen tot een goed evenwicht tussen beide elementen is gewerkt met verschillende scenario's.

- Een scenario waarbij de doelstellingen van de bestuursopdracht (financiële draagkracht prioriteit) maximaal worden ingevuld.
- Een scenario waarin de maatschappelijke consequenties tot een minimum zijn teruggebracht (maatschappelijke draagkracht prioriteit)
- Een scenario waarin een mix is uitgewerkt tussen het eerste en het tweede scenario.

Het laatste scenario heeft uiteindelijk de basis gevormd voor de financiële beleidslijn zoals hieronder geschetst.

1. De doelstellingen van de bestuursopdracht onder a en c (mogelijk maken van nieuw beleid op basis van strategische keuzes; opvangen van de nadelige en de effecten van de Corona-crisis) worden gerealiseerd. Doelstelling f wordt in 2022 eenmalig ingevuld.
2. De realisering van de doelstellingen geformuleerd onder b, d, e. (opvang effecten herverdeling gemeentefonds, opvang risico's, ruimte nieuwe raad en aanvullen reserves) wordt afhankelijk gesteld van het al dan niet beschikbaar stellen van extra (structurele) middelen door de rijksoverheid. Extra structurele middelen onder meer ter compensatie van de uitgaven in het sociaal domein (waaronder jeugd). De invulling van deze doelstellingen worden daarmee gekoppeld aan de ontwikkelingen van de inkomsten vanuit de rijksoverheid.

Op basis van deze financiële beleidslijn kan het volgende beeld worden geschetst.

Saldo begroting 2022-2025 tot en met ontwikkelingen noodzakelijk nieuw beleid

Vertrekpunt voor het financieel meerjarenperspectief vormt het saldo begroting 2022-2025 (voor heroverweging) geactualiseerd op basis van de uitkomsten van de mei-circulaire. Dit is gespecificeerd in de uitkomstenbegroting 2022-2025.

2022	2023	2024	2025
- 2.105.200	- 2.054.404	- 1.956.855	- 1.741.855

Doelstelling a: ruimte voor nieuw beleid

De heroverwegingsoperatie is mede ingegeven door de wens om gewenst nieuw beleid (met een hoge prioriteit) mogelijk te maken. Een toelichting is terug te vinden in de kadernota 2022-2025). Een specificatie van deze lijst is terug te vinden als bijlage bij deze eindrapportage.

Invulling van deze doelstelling heeft de volgende financiële consequenties:

2022	2023	2024	2025
- 197.435	- 186.085	- 278.502	- 427.195

Doelstelling b: Opvang effect herverdeling gemeentefonds

Deze doelstelling wordt vooralsnog niet ingevuld en is derhalve niet meegenomen. Wanneer mocht blijken dat de extra bijdrage jeugdhulp Rijk structureel gaat worden, dan kan vanaf 2023 270.000 euro worden ingezet om effect van de herverdeling van het gemeentefonds op te vangen.

Doelstelling c: Opvang impact corona

Op basis van de notitie financiële vertaling Corona worden voor de jaren 2022 en 2023 middelen gereserveerd voor de opvang van de effecten van Corona.

2022	2023	2024	2025
- 140.000	- 243.000	0	0

Doelstelling d: Opvangen risico's

Deze doelstelling wordt vooralsnog niet ingevuld en is derhalve niet meegenomen. Wanneer mocht blijken dat de extra bijdrage jeugdhulp Rijk structureel gaat worden, dan kan vanaf 2024 budget worden ingezet om risico's op te vangen.

Doelstelling e: Ruimte nieuwe raad

Deze doelstelling wordt vooralsnog niet ingevuld en is derhalve niet meegenomen. Wanneer mocht blijken dat de extra bijdrage jeugdhulp Rijk structureel gaat worden, dan kan vanaf 2023 structureel budget worden ingezet ten behoeve van beleidsambities voor de nieuwe gemeenteraad.

Doelstelling f: Herstel financiële weerbaarheid

Deze doelstelling kan in 2022 éénmalig worden ingevuld met een bedrag van 125.000 euro omdat voor 2022 de extra bijdrage jeugdhulp is toegezegd. Vooralsnog wordt uitgegaan van een bedrag van 1.200.000 euro voor onze gemeente. Dit is echter een eerste raming.

2022	2023	2024	2025
- 125.000	pm	pm	pm

Invulling heroverweging

De gekozen financiële beleidslijn, waarin sprake is van een mix tussen de doelstellingen van de bestuursopdracht (financiële draagkracht van de gemeente) en de inschatting van de maatschappelijke consequenties (maatschappelijke draagkracht van de samenleving) leidt vervolgens tot een (financieel) eindresultaat dat in onderstaande tabel is weergegeven.

Op basis van een zorgvuldige afweging per maatregel met een toetsing per maatregel aan een viertal criteria en de mate van zorg van de Olst-Wijhese inwoners is een heroverwegingsresultaat gerealiseerd van 2.486.241 euro in de laatste jaarschijf.

Van dit bedrag moet 700.000 euro worden ingezet om de autonome ontwikkelingen binnen het sociaal domein te dekken.

Daarmee wordt een structureel sluitende begroting gerealiseerd met een eindsaldo in de laatste jaarschijf van ruim 300.000 euro. De verdere invulling van de doelstellingen van de bestuursopdracht is afhankelijk van de mate waarin de Rijksoverheid in de komende jaren structureel gaat bijdragen aan de kosten van uitvoering van taken die bij onze gemeente zijn neergelegd. Zodra deze helderheid er is zullen aanvullende voorstellen worden gedaan.

	2022	2023	2024	2025
Saldo begroting 2022-2025 inclusief (gedeeltelijke) invulling doelstellingen	- 2.567.635	- 2.483.489	- 2.235.357	- 2.169.050
Inzet maatregelen t.b.v. dekking autonome ontwikkelingen sociaal domein	700.000	700.000	700.000	700.000
Invulling taakstelling heroverweging	671.900	1.556.241	1.778.641	1.786.241
Extra bijdrage rijk voor jeugdhulp	1.200.000	pm	pm	pm
Saldo begroting 2022-2025	4.265	- 227.248	243.284	317.191

5 Bouwsteen: Focus

5.1 Bestuursopdracht

Bij de vaststelling van de bestuursopdracht heeft de gemeenteraad de volgende opdracht geformuleerd:

Breng focus aan in het raadsakkoord c.q. college-uitvoeringsprogramma dat als referentiekader kan dienen voor de te maken keuzes in het heroverwegingsproces.

Een focus is noodzakelijk omdat de financiële middelen ontbreken om het volledige raadsakkoord tot uitvoering te kunnen brengen. Er is nog sprake van een (lange) lijst met gewenst nieuw beleid vanuit het raadsakkoord waarvoor de financiële middelen ontbreken zoals opgenomen in bijlage 5.

Hiertoe is een focusdocument opgesteld waarbij een aanscherping heeft plaatsgevonden van de ambities van onze gemeente. Dit focusdocument (bouwsteen 1 van deze rapportage) dient als referentiekader voor de te maken keuzes. In dit bouwsteen 2 is waar mogelijk een verbinding gelegd tussen de mogelijke bezuinigingsmaatregel en bouwsteen 1: de focus.

Naast de inhoudelijke focus wordt in deze bouwsteen ook ingegaan op de consequenties van de gekozen focus voor de taak- en rolopvatting van de gemeente.

Het is hierbij van belang op te merken dat het gaat om een (wijziging) in de taak- en rolopvatting als consequentie van de noodzaak tot bezuinigen.

5.2 Focus

De focus is tot stand gekomen langs de volgende lijn:

- Een analyse van relevante cijfers en trends van en voor de gemeente Olst-Wijhe;
- Een analyse van de sterkten en zwaktes, kansen en bedreigingen van en voor de gemeente Olst-Wijhe;
- Op basis van deze analyses zijn een aantal scenario's ontwikkeld voor de gemeente Olst-Wijhe;
- Vanuit deze scenario's is bestuurlijk focus ontwikkeld dat kan dienen als referentiekader voor de weg van de bezuinigingsopties zoals genoemd in bouwsteen 2.

Deze bestuurlijke focus laat zich omschrijven als:

De gemeente Olst-Wijhe: **toekomstbestendige eigenzinnige regionale woongemeente aan de IJssel** die de komende 10 jaar groeit met 1000-1200 woningen en die wordt gekenmerkt door groen, rust en sociale cohesie. Waar ruimte is voor innovatieve duurzame ontwikkelingen wat betreft wonen, de agrarische sector, economisch, recreatief en sociaal.

Een gemeente met de basisvoorzieningen voor de dagelijkse behoeften van de eigen inwoners, maar waar we niet alle faciliteiten in elke kern per se hoeven te behouden. We benutten de kansen die de natuur ons biedt nog beter om zo voor onze (toekomstige) inwoners nog aantrekkelijker te worden.

Als gemeente vervullen we op veel terreinen steeds meer een faciliterende in plaats van een sturende en regisserende rol. We benutten en versterken wat er al is. En misschien wel het belangrijkste: we dragen nog beter uit wat onze gemeente te bieden heeft.

Een aantrekkelijke gemeente om trots op te zijn!

De onderbouwing van de keuze voor deze focus en de inhoudelijke toelichting hierop is terug te vinden in bijlage 1 van deze rapportage.

6 Bouwsteen: Heroverweging Breed

6.1 Bestuursopdracht

Het doen van ombuigingsvoorstellen op de domeinen ruimte, energietransitie, bedrijfsvoering en het maatschappelijk domein (voor zover niet vallend onder de Taskforce Sociaal Domein) op basis van de aangebrachte focus bij bouwsteen 1.

De beleidswensen (hoge en midden-prioriteit) die voortvloeien uit het huidige raadsbrede akkoord en tot nu toe vanwege de financiële beperkingen niet ingevuld zijn, staan bij het betreffende beleidsveld vermeld.

6.2 Toetsing ombuigingsvoorstellen

Op alle domeinen zijn alle begrotingsposten doorgenomen en in eerste instantie getoetst aan de vraag of al dan niet sprake van is van een wettelijke taak en zo ja, of bij de uitvoering van deze taak beleidsvrijheid zit bij de uitvoering van deze taak. Deze inventarisatie van mogelijke bezuinigingsvoorstellen en de maatschappelijke consequenties is als bijlage aan deze eindrapportage toegevoegd.

Bij deze inventarisatie is in eerste instantie als ondergrens het bedrag van 10.000 euro gehanteerd. Hierop is in een enkel geval een uitzondering gemaakt wanneer het ging om zogenoemd "laaghangend fruit" of sprake was van een stapeling van kleinere bedragen.

Bij de toetsing zijn de mogelijkheden om reeds in 2021 over te gaan tot bezuinigingen meegenomen. Om de goede verbinding te kunnen leggen met bouwsteen 1 zijn de voorstellen vervolgens getoetst aan het focusscenario.

Dit betekent dat alle voorstellen uit bouwsteen 2 en 3 in eerste instantie worden getoetst aan de focus zoals omschreven in bouwsteen 1. Deze toetsing heeft plaatsgevonden langs de volgende lijnen:

- A. De maatschappelijke consequenties van het ombuigingsvoorstel doen grote afbreuk aan de gekozen focus;
- B. De maatschappelijke consequenties van het ombuigingsvoorstel doen in beperkte mate afbreuk aan de gekozen focus;
- C. De maatschappelijke consequenties van het ombuigingsvoorstel zijn niet van invloed op de gekozen focus;

Daarnaast heeft ten behoeve van de bestuurlijke afweging een meer marginale toetsing plaatsgevonden aan de volgende criteria:

- Toetsing aan causaliteit tussen beleidsinspanningen en de te realiseren beleidsdoelen; *Het gaat hierbij om de te verwachten maatschappelijke consequenties in relatie tot inspanningen van de gemeente (uiteindelijk in financiële zin) en de daarmee de te realiseren beleidsdoelen. Een complexe exercitie maar wel relevant voor de te maken (mogelijk) ingrijpende keuzes. Beleidsevaluaties en eventueel beschikbare kennis en ervaring kunnen hierbij worden gebruikt. Voor de eerste toetsing worden de volgende lijnen gehanteerd:*

- A. Er is sprake van grote causaliteit tussen de voorgestelde ombuiging en het te realiseren doel

- B. Er is sprake van beperkte causaliteit tussen de voorgestelde ombuiging en het te realiseren beleidsdoel
- C. Er is geen sprake van causaliteit tussen de voorgestelde ombuiging en het te realiseren beleidsdoel

- Toetsing aan “onomkeerbaarheid” van maatschappelijke consequenties;

Het gaat hierbij om het gegeven dat de huidige financiële positie om ombuigingsvoorstellen vraagt t.b.v. een gezond financieel meerjarenperspectief maar in de toekomst mogelijk een nieuw en beter financieel perspectief kan ontstaan. Ombuigingsvoorstellen die relatief gemakkelijk zijn terug te draaien komen daarmee eerder voor effectuering in aanmerking dan ombuigingsvoorstellen die structurele nadelige maatschappelijke consequenties hebben.

- A. De maatschappelijke consequenties het ombuigingsvoorstel kennen hebben onomkeerbaar karakter.
- B. De maatschappelijke consequenties van de ombuigingsvoorstellen kunnen worden teruggedraaid maar vragen om (grote) extra inspanningen.
- C. De maatschappelijke consequenties van de ombuigingsvoorstellen zijn relatief eenvoudig te herstellen.

- Toetsing aan impact ombuigingsvoorstellen op andere beleidsdoelen.

Ombuigingsvoorstellen kunnen voor de korte termijn binnen het eigen beleidsdomein mogelijk tot besparingen leiden maar kunnen nadelige effecten hebben voor andere beleidsterreinen. Ook dit aspect vormt onderdeel van de uiteindelijk te maken afweging.

- A. De ombuigingsvoorstellen hebben een groot negatief effect op andere beleidsdoelen;
- B. De ombuigingsvoorstellen hebben een beperkt effect op andere beleidsdoelen.
- C. De ombuigingsvoorstellen hebben geen effect op andere beleidsdoelen.

De toetsing in deze eindrapportage is een interne beoordeling en heeft niet plaatsgevonden in samenspraak met externe partners. Deze toetsing vormt uiteraard wel onderdeel van het te voeren gesprek met de samenleving.

Dit leidt tot het volgende beoordelingskader:

Samenvatting maatregel				
Toelichting				
Maatschappelijke consequenties				
Toetsingscriteria	Focusscenario	Causaliteit	Onomkeerbaarheid	Samenhang
Voorstel				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025

Dit beoordelingskader bevat een korte samenvatting van achtereenvolgens de maatregel en de maatschappelijke consequenties. De uitgebreide toelichting op de maatregelen en de onderbouwing is terug te vinden in de bijlage 2, rapportage bouwsteen 2.

Aan dit beoordelingskader zijn vervolgens de resultaten van het gesprek met de samenleving toegevoegd aan het format. Ook voor dit onderdeel is gebruik gemaakt van een duiding in kleuren:

A. Inwoners maken zich ernstige zorgen over de consequenties van de maatregel

B. Inwoners maken zich zorgen over de consequenties van de maatregel

C. Inwoners maken zich in beperkte mate zorgen over de consequenties van de maatregel.

Tenslotte is elke maatregel van een voorstel voorzien.

In dit voorstel wordt gemotiveerd aangegeven waarom de maatregel wel of niet wordt doorgevoerd, eventueel de variant en het jaar waarin de maatregel wordt geëffectueerd. Bij de onderbouwing van het voorstel hebben de toetsing aan de focus en de onomkeerbaarheid het zwaarst gewogen. Niet alle maatregelen zijn meegenomen in de peiling. Dit is bij de betreffende maatregel aangegeven.

6.3 Samenvatting maatregelen heroverweging breed

6.3.1 Bestuur

Samenvatting maatregel 1				
Verlagen wethouders formatie				
Toelichting				
Het verlagen van de wethouders formatie van 2,7 fte naar het wettelijk minimum van 2,0. Een variant zou nog kunnen zijn het terugbrengen naar 2,5 fte				
Maatschappelijke consequenties				
De zogenoemde "span of support" van collegeleden zal afnemen met mogelijk minder zichtbaarheid/aanwezigheid in de samenleving.				
Toetsingscriteria	Focusscenario	Causaliteit	Onomkeerbaarheid	Samenhang
	C	C	C	C
Beeld opvattingen samenleving				
Inwoners maken zich in beperkte mate zorgen over deze maatregel.				
In de peiling hebben inwoners hun zorgen laten blijken over de verlaging van de wethoudersformatie. In de toelichting en uit de gesprekken blijkt dat inwoners zich in mindere mate zorgen maken over de verlaging van de wethoudersformatie.				
Voorstel				
Bezuiniging niet doorvoeren.				
Mede als gevolg van een toename van het aantal (gedecentraliseerde) taken voor gemeenten is de werkdruk op wethouders zowel landelijk als lokaal toegenomen. Het is passend om een eventueel besluit over de omvang van de wethouders formatie over te laten aan de nieuwe gemeenteraad in 2022.				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
Maximum	0	65.000	65.000	65.000
Minimum	0	18.000	18.000	18.000
	0	0	0	0

Samenvatting maatregel 2				
Bestuurlijke communicatie en voorlichting				
Toelichting				
Het gaat hierbij om kosten gemeentelijke communicatie in "Huis aan Huis Reklamix". Omdat in juni 2021 de wettelijke verplichting vervalt om te publiceren in "Huis aan Huis Reklamix" kan worden volstaan met online communicatie. De overige kosten hebben betrekking op het eigen communicatiebeleid, dat niet is verplicht.				
Maatschappelijke consequenties				
De consequentie is dat hiermee een belangrijk communicatiekanaal (met een goede bereikbaarheid) van de gemeente wordt afgesloten. Daarnaast sluiten we inwoners die geen gebruik (kunnen) maken van digitale media uit van het kunnen verkrijgen van gemeentelijke informatie.				
<i>In de minimum-variant is een</i>				
(Toetsingscriteria	Focusscenario	Causaliteit	Onomkeerbaarheid	Samenhang
	C	B	C	B
Inwoners maken zich ernstige zorgen over invoering van deze maatregel				

Zowel in de peiling als in de gesprekken komen ernstige zorgen van inwoners naar voren als het gaat om stopzetten van gemeentelijke informatievoorziening. Ook uit de toelichting komt naar voren dat inwoners zich zorgen maken.

Voorstel

Minimum-variant doorvoeren.

Ondanks het feit dat deze maatregel geen bijdrage levert aan het focusscenario en ook geen sprake is van een onomkeerbaarheid wordt voorgesteld om deze maatregel niet maximaal door te voeren. Dit vanwege de ernstige zorgen die inwoners zich maken over het doorvoeren van deze maatregel. De minimumvariant betekent dat een aantal versoberingsmaatregelen wordt doorgevoerd.

Financiën

2021	2022	2023	2024	2025
Maximum	0	37.240	37.240	37.240
minimum	0	10.600	10.600	10.600

Samenvatting maatregel 3

Automatisering/datacommunicatie (website)

Toelichting

Dit is een ontwikkelbudget dat wordt ingezet t.b.v. de doorontwikkeling van de digitale communicatie c.q. dienstverlening. Digitale toegankelijkheid (en de kwaliteit daarvan) vormt een wettelijke verplichting maar op uitvoeringsniveau bestaat beleidsvrijheid.

Maatschappelijke consequenties

Verslechtering c.q. beperking digitale communicatie en toegankelijkheid voor onze inwoners.

Toetsingscriteria	Focusscenario	Causaliteit	Onomkeerbaarheid	Samenhang
	B	B	C	B

Inwoners maken zich zorgen over de invoering van deze maatregel.

Met name uit de toelichting op de peiling komt naar voren dat inwoners zich ernstig zorgen maken. Uit de peiling en de gesprekken komen zorgen naar voren over deze maatregel.

Voorstel

Voorgesteld wordt om deze maatregel niet door te voeren.

De maatregel is weliswaar niet onomkeerbaar en draagt in beperkte mate bij aan de focus maar staat haaks op het recent uitgebrachte rapport van de rekenkamercommissie over digitale dienstverlening. Bij de nog uit te brengen visie op digitale dienstverlening dient een nadere afweging te worden gemaakt.

Financiën

2021	2022	2023	2024	2025
	25.000	25.000	25.000	25.000
	0	0	0	0

Samenvatting maatregel 4

Participatie

Toelichting

De budget is bedoeld om inwonersinitiatieven relatief laagdrempelig te faciliteren. Het vormt geen wettelijke verplichting maar is wel een van de strategielijnen van de organisatie om het verschil te maken als relatief kleine gemeente.

Maatschappelijke consequenties

De gemeente is niet langer in staat om inwonersinitiatieven te faciliteren. Toetsend aan de focus zou nog een aanscherping van de criteria kunnen plaatsvinden door alleen wonen-gerelateerde initiatieven te faciliteren en daarmee het bedrag bijvoorbeeld te halveren.

Toetsingscriteria	Focusscenario B	Causaliteit C	Onomkeerbaarheid C	Samenhang B
Inwoners maken zich zorgen over de invoering van deze maatregel				
Met name uit de toelichting in de peiling komt een grote zorg van inwoners naar voren. In de gesprekken is dit thema niet naar voren gekomen en bij de peiling is zorg uitgesproken.				
Voorstel				
Voorgesteld wordt om deze maatregel door te voeren. De maatregel is niet onomkeerbaar en draagt in beperkte mate aan de focus.				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
	25.000	25.000	25.000	25.000

6.3.2 Openbare orde en Veiligheid

Samenvatting maatregel 5				
Stopzetten toezicht bijzondere opsporingsambtenaren				
Toelichting				
De huidige BOA-capaciteit wordt vooral ingezet voor toezicht en handhaving: drank en horecawet, parkeren (blauwe zone, bermen, aanhangers), geluidsoverlast, hondenpoep en aanlijnplicht, overlast jeugd en drugs op hotspots. Daarnaast ook deelname aan de multidisciplinaire controles in het kader van veilig buitengebied.				
Maatschappelijke consequenties				
Het schrappen van de inzet van BOA's in de openbare ruimte zal de ontevredenheid van inwoners over leefbaarheid en veiligheid toenemen. De leefomgeving verloedert niet alleen, maar wordt ook onveilig. Tientallen meldingen inzake overlast in de openbare ruimte worden niet meer opgepakt en er vindt geen actief toezicht plaats op naleving van de drank- en horecawet in horecagelegenheden en bij evenementen.				
Toetsingscriteria	Focusscenario B	Causaliteit A	Onomkeerbaarheid C	Samenhang B
Inwoners maken zich grote zorgen over deze maatregel				
Zowel uit de peiling, de toelichting op de peiling alsook uit de gesprekken blijkt dat inwoners zich grote zorgen maken over deze maatregel.				
Voorstel				
Deze maatregel niet doorvoeren. Er is sprake van een grote causaliteit tussen invoering en de directe maatschappelijke consequenties. Dit in combinatie met de grote zorgen die vanuit de samenleving worden uitgesproken over de invoering van deze maatregel. Tenslotte is sprake van een beperkte bijdrage aan het focusscenario en ook de samenhang met andere beleidsterreinen.				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
	18.000	18.000	18.000	18.000
	0	0	0	0

6.3.3 Dienstverlening

Samenvatting maatregel 6 Vergroten opties (kosteloos) huwelijk				
Toelichting Op dit moment wordt twee keer per week de mogelijk geboden voor een kosteloos huwelijk zonder ceremonie. Daarnaast kan als alternatief een korte huwelijksceremonie tegen een prijs van 150 euro worden geboden.				
maatschappelijke consequenties Er zijn nauwelijks maatschappelijke consequenties verbonden aan deze maatregel. De keuzevrijheid voor inwoners om naast een kosteloos huwelijk een huwelijk met een korte ceremonie aan te bieden wordt vergroot.				
Toetsingscriteria	Focusscenario	Causaliteit	Onomkeerbaarheid	Samenhang
	C	C	C	C
Deze maatregel is niet meegenomen in de peiling. In de gesprekken werd de maatregel slechts 1 keer genoemd.				
Voorstel Maatregel doorvoeren				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
	8.000	8.000	8.000	8.000

Samenvatting maatregel 7 Stopzetten gemeentelijke dienstverlening balie Holstohus Olst				
Toelichting De (fysieke) gemeentelijke dienstverlening inperken door nog dienstverlening aan te bieden op 1 locatie (gemeentehuis Wijhe) en de publieksbalie in Olst te sluiten. De besparing wordt gerealiseerd op de huurkosten en niet op de formatie omdat het aantal publiekscontacten niet minder wordt.				
Maatschappelijke consequenties Een deel van de inwoners moet verder reizen voor gemeentelijke dienstverlening. Daarnaast zal het sluiten van de publieksbalie in Olst leiden tot een verslechtering van de exploitatie van het Holstohus.				
Toetsingscriteria	Focusscenario	Causaliteit	Onomkeerbaarheid	Samenhang
	B	B	B	B
Inwoners maken zich grote zorgen over deze maatregel Zowel in de peiling als de toelichting op de peiling komt naar voren dat inwoners zich grote zorgen maken over deze maatregel. Ook in de gesprekken is sprake van grote zorgen.				
Voorstel Deze maatregel niet doorvoeren. De grote zorgen van de inwoners in combinatie met de score op de vier toetsingscriteria (oranje) leiden tot dit voorstel.				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
	16.700	16.700	16.700	16.700
	0	0	0	0

6.3.4 Ruimtelijk domein

Samenvatting maatregel 8				
Verlaging budget gladheidsbestrijding				
Toelichting				
Het gaat hier om een jaarlijks geraamd budget van 40.000 euro gebaseerd op het gemiddelde bedrag over de afgelopen jaren. Hierbij is sprake van een afnemende trend (als gevolg van zachter wordende winters) op grond waarvan een lagere raming (8.000 euro per jaar) verantwoord wordt geacht. Dit met het risico dat in geval van een strengere winter een incidentele overschrijding van het budget kan plaatsvinden.				
Maatschappelijke consequenties				
Geen directie maatschappelijke consequenties. Wel verhoging van het financiële risico.				
Toetsingscriteria	Focusscenario	Causaliteit	Onomkeerbaarheid	Samenhang
	C	C	C	C
Maatregel is niet meegenomen in de peiling				
Voorstel				
Maatregel doorvoeren.				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
	8.000	8.000	8.000	8.000

Samenvatting maatregel 9				
Terugbrengen niveau beheer openbare ruimte: groenonderhoud (w.o. onderhoud bermen; onkruid op verharding; onderhoud groen; bestrijding eikenprocessierups; begraafplaatsen)				
Toelichting				
De maatregelen hebben betrekking op een breed pakket van activiteiten die te maken hebben met het groenonderhoud.				
Maatschappelijke consequenties				
Minder zicht op aanwezige flora en fauna in de gemeente waardoor hiermee bij de werkzaamheden minder rekening kan worden gehouden. Minder maaien en ook niet ecologisch maaien als gevolg waarvan inspanningen uit voorgaande jaren teniet worden gedaan. Veel onkruid op stoepen en forse toename klachten en meldingen. Mogelijk slechtere afwatering. Stopzetten bestrijding eikenprocessierups, enkele plekken daargelaten en onderhoud bomen beperken tot wettelijk minimum (veiligheid).				
Toetsingscriteria	Focusscenario	Causaliteit	Onomkeerbaarheid	Samenhang
Maximum	A	A	A	B
minimum	B	B	B	C
Inwoners maken zich grote zorgen over deze maatregel.				
Met name in de peiling komt de grote zorg van inwoners naar voren. In de toelichtende antwoorden en de gesprekken is sprake van enige nuancering in de zin van zorg.				
Voorstel				
Maatregel doorvoeren op basis van de minimumvariant. Op basis van de relatie met het focusscenario en de onomkeerbaarheid samen de grote zorgen van de inwoners vormt doorvoering van de maximumvariant op dit moment geen optie. Voorgesteld wordt om de minimumvariant door te voeren.				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
Maximumvariant	153.000	153.000	153.000	153.000
Minimumvariant	60.000	60.000	60.000	60.000

Samenvatting maatregel 10				
Terugbrengen onderhoudsniveau verkeer (verkeersveiligheid; straatmeubilair, bewegwijzering; verkeersborden).				
Toelichting				
Er wordt bezuinigd op externe advisering en verkrijgen verkeerstelgegevens. Alleen functioneel onderhoud aan straatmeubilair en verkeersborden (tot het wettelijk minimum); externe inhuur bewegwijzering stoppen. Kleinschalige verkeersmaatregelen op verzoek van inwoners worden niet meer getroffen.				
Maatschappelijke consequenties				
Minder inzet op verkeersveiligheidsmaatregelen hetgeen zal leiden tot een toename van klachten; uitstraling van straatmeubilair en verkeersborden verslechtert.				
Toetsingscriteria	Focusscenario	Causaliteit	Onomkeerbaarheid	Samenhang
	A (maximumvariant)	A (maximumvariant)	B (maximumvariant)	C
	B (minimumvariant)	B (minimumvariant)	C (minimumvariant)	
Inwoners maken zich zorgen tot grote zorgen				
Met name in de toelichting op de peiling worden grote zorgen uitgesproken over deze maatregel. Het thema is in de gesprekken niet benoemd.				
Voorstel				
Maatregel doorvoeren op basis van minimumvariant. Op basis van de relatie met het focusscenario en de onomkeerbaarheid samen de grote zorgen van de inwoners vormt doorvoering van de maximumvariant op dit moment geen optie. Voorgesteld wordt om de minimumvariant door te voeren.				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
Maximum	44.000	44.000	44.000	44.000
Minimum	7.500	7.500	7.500	7.500

Samenvatting maatregel 11				
Onderhoud wegen				
Toelichting				
Minder wegininspecties en daarmee minder zicht op kwaliteit; minder mogelijkheden uitvoering klachtenonderhoud; verlagen onderhoudsniveau fietspaden en wegen.				
Maatschappelijke consequenties				
De focus van het onderhoud zal komen te liggen op verkeersveiligheid en veel minder op comfort en uitstraling met naar verwachting een toename van klachten en meldingen.				
Toetsingscriteria	Focusscenario	Causaliteit	Onomkeerbaarheid	Samenhang
	A (maximumvariant)	A (maximumvariant)	B (maximumvariant)	C
	B (minimumvariant)	B (minimumvariant)	C (minimumvariant)	
Inwoners maken zich zorgen over deze maatregel				
Zowel in de peiling als in de toelichting op de peiling hebben inwoners aangegeven zich zorgen te maken over de maatregel. De maatregel is in de gesprekken niet genoemd.				
Voorstel				
Maatregel doorvoeren op basis van minimumvariant. Op basis van de relatie met het focusscenario en de onomkeerbaarheid samen met de zorgen van de inwoners vormt doorvoering van de				

maximumvariant op dit moment geen optie. Voorgesteld wordt om de minimumvariant door te voeren.				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
Maximum	71.600	71.600	71.600	71.600
Minimum	40.000	40.000	40.000	40.000

Samenvatting maatregel 12				
Reductie uitvoeringskosten gemeentelijk rioleringsplan				
Toelichting				
<p>Uitgangspunt is dat kosten voor riolering 100% kostendekkend zijn. Het verlagen van de rioolkosten heeft direct tot gevolg een verlaging van de rioolheffing.</p> <p>Het gaat hier om een verzameling van meerdere begrotingsposten riolering met in totaal een bedrag van 1 miljoen euro beïnvloedbaar budget. Mogelijkheden zijn het verlagen van de kosten voor beheer en onderhoud of naar het verlagen van de voorziening. Op basis van het nog dit jaar te actualiseren gemeentelijk rioleringsplan kan een kostenverlaging worden gerealiseerd. Dit komt neer op een jaarlijkse kostenbesparing van 180.000 euro. Deze kostenverlaging wordt deels ingezet om kosten die voortvloeien uit het klimaatadaptatie (onderdeel water) te dekken. Dit komt neer op een bedrag van ongeveer 7 euro per aansluiting. De verlaging van de tarieven en dus de lastendruk voor onze inwoners komt dan op 16 euro per aansluiting. De consequenties zullen worden meegenomen in de paragraaf lastendruk.</p>				
Maatschappelijke consequenties				
Geen: het kwaliteitsniveau van de gemeentelijke rioleringen blijft gelijk.				
Toetsingscriteria	Focusscenario	Causaliteit	Onomkeerbaarheid	Samenhang
	C	C	C	C
Deze maatregel is niet meegenomen in de peiling.				
Voorstel				
Heffing rioolrecht terugbrengen van 236 euro naar 213 euro per jaar.				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
	180.000	180.000	180.000	180.000

Deze verlaging wordt betrokken bij de paragraaf lastendruk.

Samenvatting maatregel 13				
Actualisering bestemmingsplannen				
Toelichting				
<p>Nu in het kader van de omgevingswet wordt gewerkt aan een omgevingsplan worden voor de korte termijn geen bestemmingsplan actualisaties voorzien. Dit met uitzondering van het in 2021 af te ronden bestemmingsplan buitengebied. Dit betekent dat voor de jaren 2021 en 2022 incidentele budgetten voor externe kosten van respectievelijk € 10.000 en € 18.894 kunnen vrijvallen.</p> <p>Na actualisatie van het omgevingsplan (gereed in 2023) is structureel budget nodig voor mogelijke actualisaties van dit plan.</p> <p>Uiteindelijk is een geactualiseerd omgevingsplan van belang bij de realisering van de doelstellingen uit bouwsteen 1 zodat een structurele besparing hierbij niet passend is.</p>				
Maatschappelijke consequenties				
Geen maatschappelijke consequenties.				
Toetsingscriteria	Focusscenario	Causaliteit	Onomkeerbaarheid	Samenhang

	C	C	C	C
Deze maatregel is niet meegenomen in de peiling en tijdens de gesprekken ook niet benoemd.				
Voorstel				
Maatregel doorvoeren				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
	18.894	0	0	0

Samenvatting maatregel 14				
Besparing externe advisering omgevingsvergunning				
Toelichting				
Met de inwerkingtreding van de Wet Kwaliteitsborging wordt een verminderde inzet van de externe advisering op constructies voorzien. Hierbij wordt een besparing van € 4.700 voorzien met ingang van 1 januari 2022 (mits de wet daadwerkelijk van kracht wordt) en vanaf 2023 5.700 euro structureel.				
Maatschappelijke consequenties				
Deze besparing heeft geen maatschappelijke consequenties				
Toetsingscriteria	Focusscenario	Causaliteit	Onomkeerbaarheid	Samenhang
	C	C	C	C
Deze maatregel is niet meegenomen in de peiling en tijdens de gesprekken ook niet benoemd.				
Voorstel				
Maatregel doorvoeren.				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
	4.700	5.700	5.700	5.700

Samenvatting maatregel 15				
Onderzoek kosten dekkendheid bouwleges				
Toelichting				
Mogelijke ophoging leges omgevingsvergunning. Onderzoek wordt uitgevoerd. De bedoeling is dat de resultaten van dit onderzoek bekend zullen zijn voor de behandeling van de begroting 2022/				
Maatschappelijke consequenties				
Mogelijke verhoging leges omgevingsvergunning.				
Toetsingscriteria	Focusscenario	Causaliteit	Onomkeerbaarheid	Samenhang
	C	C	C	C
Maatregel is niet meegenomen in de peiling.				
Voorstel				
Eventuele opbrengsten betrekken bij de vaststelling van begroting 2022.				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
	PM	PM	PM	PM

Samenvatting maatregel 16				
Vermeerdering opbrengst leges				
Toelichting				
Door toepassing van gedifferentieerde tarieven voor leges bij vergunningen in het kader van de APV kunnen extra opbrengsten worden gegenereerd.				
Maatschappelijke consequenties				
Organisatoren van evenementen zullen hogere leges moeten betalen hetgeen kostenverhogend werkt bij de organisatie van evenementen. Als variant kan nog worden ingebracht dat alleen voor puur commerciële evenementen een hoger tarief wordt gerekend.				
Toetsingscriteria	Focusscenario	Causaliteit	Onomkeerbaarheid	Samenhang
	B	B	C	C
Inwoners zijn bezorgd over deze maatregel				
Bij de toelichting op de peiling geven inwoners aan bezorgd te zijn over de invoering van deze maatregel. Er wordt wel onderscheid gemaakt tussen alle evenementen en alleen commerciële evenementen.				
Voorstel				
Deze maatregel doorvoeren volgens het minimumscenario. De bezorgdheid van de inwoners richt zich met name op de vrijwilligersactiviteiten. Dit in relatie tot de relatie met het focusscenario en het geringe te bezuinigen bedrag maakt dat wordt voorgesteld om de maatregel volgens het minimumscenario in te voeren.				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
maximaal	7.000	7.000	7.000	7.000
minimaal	3.000	3.000	3.000	3.000

Samenvatting maatregel 17				
Beëindiging deelname aan regio Zwolle.				
Toelichting				
De bijdrage aan de regio Zwolle is 42.000 euro per jaar; Stopzetting van de bijdrage aan de regio Zwolle betekent impliciet ook geen gebruik meer kunnen maken van HCA. De regio Zwolle bestaat uit 22 gemeenten in de provincies Overijssel, Gelderland, Flevoland en Drenthe. Ondernemers, onderwijs, maatschappelijke organisaties en overheden werken in deze regio samen aan verschillende vraagstukken om zo de regio beter op de kaart te zetten en het potentieel van de regio beter te benutten. Het hart van de regio Zwolle vormt de economie. Het beëindigen van de bijdrage aan de regio Zwolle wordt gekoppeld het jaar 2024 omdat in dat jaar ook geen budget meer beschikbaar is voor de HCA en dit dan het meest logische moment van uittreden is.				
Maatschappelijke consequenties				
De bijdrage die de gemeente Olst-Wijhe levert aan de regio Zwolle is met name een bijdrage aan de regionale infrastructuur en in veel mindere mate aan de lokale infrastructuur. De bijdrage draagt dan ook meer een karakter van regionale solidariteit als het gaat om het bijdrage aan de kracht economische regio Zwolle dan dat lokale effecten expliciet zichtbaar gemaakt kunnen worden. Daarnaast is nog sprake van een aanzienlijk deel van onze beroepsbevolking dat niet is georiënteerd op de regio Zwolle. Uittreden uit de regio Zwolle is een forse stap als het gaat om beeldvorming en regionale solidariteit van gemeente Olst-Wijhe binnen de regio Zwolle.				
Toetsingscriteria	Focusscenario	Causaliteit	Onomkeerbaarheid	Samenhang
	B	B	A	B
Inwoners maken zich in beperkte mate bezorgd over de maatregel.				

De peiling laat op dit punt een diffuus beeld zien. In de peiling zelf scoort deze maatregel de hoogste mate van bezorgdheid (rood). Uit de gegeven toelichtingen bij de peiling komt een ander beeld naar voren: inwoners maken zich in beperkte mate bezorgd over de maatregel. Uit de analyse blijkt dat deze vraag mogelijk verkeerd is geïnterpreteerd.				
Voorstel				
Maatregel niet doorvoeren. Ondanks de beperkte mate van bezorgdheid bij de inwoners maakt de toetsing aan het criterium onomkeerbaarheid doorvoering van de maatregel op dit moment niet wenselijk				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
	0	0	19.433	19.433
	0	0	0	0

Samenvatting maatregel 18				
Beëindigen bijdrage aan de Human Capital Agenda (HCA)				
Toelichting				
Door middel van de Human Capital Agenda (onderdeel regio Zwolle) wordt geïnvesteerd in de beschikbaarheid en kwaliteit van menselijk kapitaal in de regio. De bijdrage aan HCA bedraagt 32.400 voor de jaren 2021, 2022 en 2023. Dit is een tijdelijke bijdrage die per abuis structureel in de begroting is opgenomen. Dit betekent dat met ingang van 2024 geen rekening meer gehouden behoeft te worden met een bijdrage aan dit project en valt het betreffende bedrag vrij.				
Maatschappelijke consequenties				
De maatschappelijke consequenties zijn indirect van aard. Wel doet dit afbreuk aan de regionale solidariteit van de gemeente Olst-Wijhe ten opzichte van de regio Zwolle.				
Toetsingscriteria	Focusscenario	Causaliteit	Onomkeerbaarheid	Samenhang
Niet van toepassing				
Deze maatregel is niet meegenomen in de peiling en in de gesprekken niet benoemd.				
Voorstel				
Maatregel doorvoeren.				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
	0	0	32.400	32.400

Samenvatting maatregel 19				
Stopzetten aanjaagsubsidie toerisme, recreatie en cultuur				
Toelichting				
Door verenigingen en instellingen in de gemeente Olst-Wijhe wordt jaarlijks gebruik gemaakt van deze subsidie. Hiervoor is op jaarbasis 26.500 euro beschikbaar dat jaarlijks zo goed als in zijn geheel wordt gebruikt. In de maximale variant kan het beschikbare budget volledig worden geschrapt. Een variant op deze maatregel is het terugbrengen van dit bedrag tot 16.500 euro als gevolg waarvan de bijdragen worden verminderd of door aanscherping van criteria minder initiatieven kunnen worden ondersteund.				
Maatschappelijke consequenties				
Een goede recreatieve en culturele infrastructuur draagt bij aan het woongenot en beleving van onze inwoners en daarmee ook indirect aan het vestigingsklimaat. Stopzetting betekent aantal				

<p>waardevolle initiatieven op het terrein van recreatie, toerisme en cultuur dan met een aanjaagsubsidie kan worden ondersteund wordt beëindigd c.q. de bijdrage per initiatief wordt verlaagd als gevolg waarvan minder kwaliteit kan worden geboden.</p>				
Toetsingscriteria	Focusscenario A	Causaliteit B	Onomkeerbaarheid C	Samenhang B
<p>Inwoners maken zich zorgen over deze maatregel. Zowel in de peiling als uit de toelichting blijkt dat inwoners zich zorgen maken over deze maatregel. In de gesprekken komt incidenteel naar voren dat inwoners zich ernstig zorgen maken over deze maatregel.</p>				
<p>Voorstel Maatregel doorvoeren op basis van minimumvariant. Volledig doorvoeren van de maatregel staat haaks op het focusscenario. Daarnaast kan de maatregel worden teruggedraaid wanneer een beter financieel perspectief ontstaat. Niet onomkeerbaar.</p>				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
Maximaal	26.500	26.500	26.500	26.500
Minimaal	10.000	10.000	10.000	10.000

<p>Samenvatting maatregel 20 Beëindigen of verminderen bijdrage aan Routebureau Salland</p>				
<p>Toelichting Samen met de gemeenten Raalte en Deventer wordt het beheer van fiets- en wandelroutenetwerken gecoördineerd.</p>				
<p>Maatschappelijke consequenties Veel inwoners en recreanten kunnen geen gebruik meer maken van goede bewegwijzerde routestructuren in onze gemeente (wandelen en fietsen). Dit kan leiden tot minder gebruik of geen gebruik van de fiets- en wandelinfrastructuur van onze gemeente.</p>				
Toetsingscriteria	Focusscenario B	Causaliteit B	Onomkeerbaarheid B	Samenhang B
<p>Inwoners maken zich (beperkt) zorgen over deze maatregel Uit de peiling komt naar voren dat inwoners zich beperkt zorgen maken over deze maatregel. In de toelichting komt naar voren dat 53% (van de 17 gegeven toelichtingen) vindt dat deze maatregel niet moet worden doorgevoerd. De maatregel is niet benoemd in de gesprekken.</p>				
<p>Voorstel Maatregel niet doorvoeren. Er is sprake van een (beperkte) bijdrage aan het focusscenario en terugdraaien van de maatregel is weliswaar mogelijk maar vraagt om de nodige inspanningen. Dit in combinatie met de relatief beperkte besparing leidt tot de conclusie dat doorvoeren van deze maatregel geen aanbeveling verdient.</p>				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
	10.650	10.650	10.650	10.650
	0	0	0	0

<p>Samenvatting maatregel 21 Stopzetting financiering en daarmee deelname aan Salland Marketing</p>				
<p>Toelichting Deze organisatie verzorgt in samenwerking met (toeristische en recreatieve) ondernemers(verenigingen) evenementenorganisatoren, gemeenten in Salland en de provincie</p>				

<p>Overijssel de promotie en algemene informatievoorziening over de regio. Stopzetting van de deelname levert een bezuiniging op van 11.479 euro. Dit draagt bij aan de bekendheid en aantrekkelijkheid van Salland en in het verlengde daarvan ook de gemeente Olst-Wijhe. Dit kan naast het aantrekken van recreanten ook mogelijk een bijdrage leveren aan het vestigen van nieuwe inwoners in onze gemeente.</p>				
<p>Maatschappelijke consequenties Geen toeristisch-recreatieve informatie meer beschikbaar over de gemeente Olst-Wijhe op offline en online kanalen op het niveau van Salland en Overijssel. Daarnaast is uittreden uit samenwerkingsverband het gevolg.</p>				
Toetsingscriteria	Focusscenario	Causaliteit	Onomkeerbaarheid	Samenhang
	B	B	A	B
<p>Inwoners maken zich (beperkt) zorgen over deze maatregel Uit de peiling komt naar voren dat inwoners zich beperkt zorgen maken over deze maatregel. In de toelichting komt naar voren dat 33% (van de 30 gegeven toelichtingen) vindt dat deze maatregel niet moet worden doorgevoerd. De maatregel is niet benoemd in de gesprekken.</p>				
<p>Voorstel Maatregel niet doorvoeren vanwege de onomkeerbaarheid van deze maatregel.</p>				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
	11.479	11.479	11.479	11.479
	0	0	0	0

<p>Samenvatting maatregel 22 Stopzetten bijdrage aan Infocentrum IJssel Den Nul</p>				
<p>Toelichting De gemeente Olst-Wijhe levert een bijdrage aan het infocentrum IJssel Den Nul via het Olster Erfgoed. Deze bijdrage bedraagt 36.000 euro op jaarbasis. Het infocentrum IJssel Den Nul trekt jaarlijks zo'n 40.000 bezoekers en vervult hiermee een functie voor zowel inwoners als recreanten. Optioneel kan een vermindering van de bijdrage met 10% worden ingebracht.</p>				
<p>Maatschappelijke consequenties De gemeente Olst-Wijhe is formeel geen partner in het Infocentrum. Met de jaarlijkse bijdrage aan het Olster Erfgoed wordt wel substantieel bijgedragen aan de exploitatie van het infocentrum. Het niet meer toekennen van deze bijdrage betekent dat het infocentrum haar huidige dienstverlening en activiteiten niet meer op hetzelfde niveau kan handhaven en mogelijk haar deuren moet sluiten.</p>				
Toetsingscriteria	Focusscenario	Causaliteit	Onomkeerbaarheid	Samenhang
	A B (alternatief)	B	A C	B
<p>Inwoners maken zich zorgen tot ernstige zorgen. In de peiling en in de toelichting geven inwoners aan zich zorgen te maken over deze maatregel. In de gesprekken is een aantal keren aangegeven dat inwoners zich ernstig zorgen maken over deze maatregel. Wel is in de gesprekken aangegeven dat voor de langere termijn mogelijkheden worden gezien voor het genereren van extra inkomsten.</p>				
<p>Voorstel Maatregel doorvoeren op basis minimumvariant. Volledig doorvoeren van de maatregel doet afbreuk aan het focusscenario en moet voor dit moment als onomkeerbaar worden aangeduid.</p>				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
Maximaal	36.000	36.000	36.000	36.000

Minimum	0	3.600	3.600	3.600
---------	---	-------	-------	-------

Samenvatting maatregel 23				
Geheel of gedeeltelijk opheffen gemeentelijke speelplekken				
Toelichting				
In het kader van deze heroverweging kunnen diverse verschillende maatregelen worden overwogen. De zogenoemde speelcirkels kunnen worden vergroot tot varianten waarbij nog wordt uitgegaan van 1 speelplek per wijk/kern. De meest vergaande variant is het al dan niet via een sterfhuisconstructie opheffen van alle speelplekken. Dit zou leiden tot een geschatte besparing van 30.000 euro per jaar. Een variant hierop vormt het behouden van tenminste 1 speelplek per wijk/voorziening				
Maatschappelijke consequenties				
In de maximale variant zullen de mogelijkheden van kinderen om buiten te bewegen en te spelen zeer sterk worden verminderd. Ook bij een minimumvariant zullen de afstanden tussen de speelplekken en woonplekken van kinderen aanmerkelijk worden vergroot (zogenoemde speelcirkels). Dit levert ook een grote beperking in de mogelijkheden van kinderen om buiten te kunnen spelen en te kunnen ontmoeten.				
Toetsingscriteria	Focusscenario A (maximale variant) B (minimale variant)	Causaliteit B	Onomkeerbaarheid B	Samenhang B
Inwoners maken zich (ernstige) zorgen over deze maatregel.				
Uit de peiling komt naar voren dat inwoners zich zorgen maken over de consequenties van deze maatregel. In de toelichting hierop en in de gesprekken kunnen deze zorgen als "ernstig" worden gekwalificeerd.				
Voorstel				
Maatregel niet doorvoeren. Maatregel maximum variant niet doorvoeren gelet op de bijdrage aan de focus. In de minimumvariant wordt ook (in beperktere mate) afbreuk gedaan aan de focus terwijl ten aanzien van onomkeerbaarheid is vastgesteld dat dit mogelijk is maar met (grote) inspanningen. Dit in combinatie met de (ernstige) zorgen die over deze maatregel zijn uitgesproken door onze inwoners leidt tot het voorstel om deze maatregel niet door te voeren.				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
Maximaal	5.000	5.000	30.000	30.000
Minimaal	5.000	10.000	15.000	15.000
	0	0	0	0

Samenvatting maatregel 24				
Minder inzet op duurzaamheid, waaronder Regionale Energie Strategie				
Toelichting				
Ambities op het gebied van duurzaamheid kunnen worden aangepast als het gaat om inzet binnen de Regionale Energie Strategie. De ontwikkelingen worden meer op een afstand gevolgd. Het gaat hierbij om reductie van ambtelijke inzet. Deze reductie is onderdeel van de paragraaf bedrijfsvoering.				
Maatschappelijke consequenties				
Minimale regie en inzet op duurzaamheid door de gemeente op de regionale energiestrategie.				

Toetsingscriteria	Focusscenario B	Causaliteit B	Onomkeerbaarheid C	Samenhang B
<p>Inwoners maken zich zorgen over deze maatregel. Zowel in de peiling als in de toelichting daarop hebben inwoners aangegeven dat inwoners zich zorgen maken over de consequenties van deze maatregel. In de gesprekken is dit thema niet ingebracht.</p>				
<p>Voorstel Maatregel doorvoeren. Hoewel sprake is van een (beperkte) bijdrage aan het focusscenario is de maatregel relatief eenvoudig terug te draaien. Inwoners hebben weliswaar zorgen over deze maatregel maar deze zijn niet gekwalificeerd als “ernstig”.</p>				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
Maximum	27.600	27.600	27.600	27.600
Minimum	9.200	9.200	9.200	9.200

De besparing wordt meegenomen bij de paragraaf bedrijfsvoering.

Samenvatting maatregel 25A				
Compensatie BTW afvalstoffenheffing				
Toelichting				
De algemene uitkering is verlaagd vanwege het feit de BTW-compensatie op de afvalstoffenheffing mogelijk is. Als we deze verlaging van de algemene uitkering willen compenseren kan dit worden meegenomen in een verhoging van de afvalstoffenheffing zodat deze (weer) voor 100% kostendekkend zijn. De betekent een meeropbrengst van 100.000 euro per jaar. De consequenties zijn meegenomen in de paragraaf woonlasten (verhoging).				
Maatschappelijke consequenties				
Deze maatregel leidt tot een verhoging van de lastendruk van onze inwoners met 13 euro per aansluiting.				
Toetsingscriteria	Focusscenario B	Causaliteit A	Onomkeerbaarheid C	Samenhang B
Deze maatregel is meegenomen in de peiling en bij de gesprekken niet benoemd.				
Voorstel				
Maatregel doorvoeren. Deze maatregel leidt weliswaar tot een verhoging van de lastendruk van onze inwoners maar is niet onomkeerbaar. Bovendien kan de verhoging van de lastendruk als acceptabel worden gekwalificeerd in relatie tot de opbrengsten voor de gemeente. De consequenties wel betrekken bij de het totaal-plaatje van de lastendruk voor onze inwoners.				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
	100.000	100.000	100.000	100.000

Samenvatting maatregel 25B				
Tariefaanpassing grof huishoudelijk tuinafval				
Toelichting				
Om dit moment wordt voor het brengen van GHT geen zogenoemd “poorttarief” gerekend. Dit vanuit het principe dat het hier niet gaat om afvalstoffen maar grondstoffen. De verwerkingskosten bedragen op dit moment € 100.000 per jaar en worden verrekend in het vaste tarief. Door het				

principe te gaan hanteren van “de vervuiler betaalt” zorgt voor een verschuiving van het vaste tarief naar het variabele tarief. De hieruit voortvloeiende lastenverlaging is opgenomen in het onderdeel woonlasten.				
Maatschappelijke consequenties				
Deze maatregel leidt tot een lastenverlaging van 13 euro per huishouden. Het rekenen van een poorttarief maakt het niet aantrekkelijk om het GHT weg te brengen en dus op een andere manier door inwoners wordt afgevoerd.				
Toetsingscriteria	Focusscenario	Causaliteit	Onomkeerbaarheid	Samenhang
	C	N.v.t.	C	B
Inwoners maken zich zorgen over deze maatregel.				
Op basis van de peiling maken onze inwoners zich ernstig zorgen over deze maatregel. Deze kwalificatie wordt echter genuanceerd door het gegeven dat in de toelichting op deze maatregel wordt aangegeven dat 49% van de mensen vindt dat deze maatregel niet moet worden doorgevoerd. Het thema is vervolgens in de gesprekken niet benoemd.				
Voorstel				
Maatregel doorvoeren. De maatregel is niet van invloed op het focusscenario en ook niet onomkeerbaar. De maatregel compenseert feitelijk de consequenties voor de woonlasten van maatregel 25A waarmee per saldo de inkomsten voor onze gemeente met 100.000 euro structureel stijgen.				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
	100.000	100.000	100.000	100.000

Het gaat hier om lastenverlichting. Bedrag draagt dus niet bij aan de taakstelling, maar wordt betrokken bij de paragraaf woonlasten.

Samenvatting maatregel 26				
Lager deel kosten kwijschelding afvalstoffen- en rioolheffing opnemen in de begroting				
Toelichting				
In de begroting 2021-2024 is rekening gehouden met een bedrag van 110.000 euro aan kwijscheldingen waarvan 18.000 euro ten laste is gebracht van de algemene middelen. Door dit bedrag op te nemen in het te verrekenen afvalstoffentarief (8.500 euro) en tarief rioolheffing (9.500 euro) kan dit bedrag worden bespaard.				
Maatschappelijke consequenties				
Het afvalstoffentarief gaan met ongeveer 1 euro per huishouden omhoog. Bij de paragraaf woonlasten zal hiermee rekening worden gehouden.				
Toetsingscriteria	Focusscenario	Causaliteit	Onomkeerbaarheid	Samenhang
	C	C	C	B
Deze maatregel is niet meegenomen in de peiling en niet genoemd in de gesprekken.				
Voorstel				
Maatregel doorvoeren.				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
	18.000	18.000	18.000	18.000

Maatregel: 26A				
Besparing uitvoeringskosten Omgevingswet				
Toelichting				
Als gevolg van de invoering van de Omgevingswet wordt vanaf 2025 een structurele besparing op de formatie voorzien. Deze besparing zal worden meegenomen in de paragraaf bedrijfsvoering.				
Maatschappelijke consequenties				
Geen maatschappelijke consequenties				
Toetsingscriteria	Focusscenario	Causaliteit	Onomkeerbaarheid	Samenhang
	C	C	C	C
Maatregel is niet meegenomen in de peiling.				
Voorstel				
Maatregel doorvoeren.				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
0	0	0	0	35.000

*Wordt meegenomen bij de taakstelling bedrijfsvoering

6.3.5 Samenleving

Het voorliggende veld

Een aantal maatregelen van het onderdeel samenleving hebben een nadrukkelijke relatie met de Taskforce sociaal domein. Het gaat hierbij om voorzieningen en activiteiten die behoren tot de zogenoemde “maatschappelijke basisinfrastructuur” van onze gemeente zoals bijvoorbeeld het maatschappelijke werk, het jeugdwerk maar ook de sport- en culturele verenigingen.

Voorzieningen en activiteiten die bijdragen aan de deelname van onze inwoners aan het maatschappelijk leven en van belang zijn in het voorkomen van het gebruik maken van individuele (duurdere) voorzieningen uit bouwsteen 3.

Dit wordt in beleidstermen “het voorliggende veld” genoemd.

De maatregelen in bouwsteen 2 die betrekking hebben op dit voorliggende veld zijn specifiek benoemd en de bedragen zijn **blauw** gekleurd.

Hierop zijn kortingen toegepast met een maximumvariant van 25% en een minimumvariant van 15% voor zover het geen wettelijke taken betreft.

Op basis van de inbreng vanuit onze inwoners bij de peiling en de gesprekken is ervoor gekozen om een korting toe te passen van 15% over het gehele voorliggende veld.

Deze bedragen zijn vervolgens als een totaalbedrag ingebracht als taakstelling bij bouwsteen 3.

Dit betekent niet dat ook daadwerkelijk op elke vereniging en instelling 15% gekort gaat worden. Er is geen sprake van een “kaasschaafmethode” maar van een fundamentele heroriëntatie op basis waarvan de budgetten opnieuw zullen worden vastgesteld.

Hiervoor zal een bestuursopdracht heroriëntatie voorliggend veld worden vastgesteld door de gemeenteraad. Gemeente en de betrokken instellingen zullen deze heroriëntatie in gezamenlijkheid uitvoeren en de uitkomsten hiervan voorleggen aan de gemeenteraad. Om tot een goede en zorgvuldige heroriëntatie te kunnen komen zullen eenmalig middelen beschikbaar worden gesteld om dit proces te faciliteren.

De bestuursopdracht zal in het najaar van 2021 worden vastgesteld en daarna in uitvoering worden genomen. De resultaten zullen voor de zomer van 2022 bekend moeten zijn waarna de effectuering plaats zal gaan vinden in 2023.

Samenvatting maatregel 27				
Andere inzet voor- en vroegschoolse educatie (VVE) binnen wettelijke kaders.				
Toelichting				
De activiteiten worden vastgesteld in de Beleidsgroep VVE. Misschien minder, of minder intensief of andere activiteiten. Uitgangspunt blijft dat we altijd aan de primaire kwaliteitseisen zullen blijven voldoen (opvang van alle peuters met een taalachterstand). <u>Uit</u> het VVE/Onderwijs Achterstanden Beleid Budget zou je een deel van de opvang van Sociaal Medische Indicatie (SMI) kinderen kunnen bekostigen, voor zover zij ook een taalachterstand hebben. Deze opvang wordt nu betaald uit het budget voor SMI. Andere inzet leidt tot besparing elders.				
Maatschappelijke consequenties				
Dit heeft nadelige consequenties voor de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie. Wel blijft e.e.a. uitgevoerd binnen de wettelijke kaders.				
Toetsingscriteria	Focusscenario N.v.t.	Causaliteit B	Onomkeerbaarheid A	Samenhang B
Inwoners maken zich zorgen tot grote zorgen over de invoering van deze maatregel.				
In de peiling en in de toelichting op de peiling hebben inwoners hun zorgen kenbaar gemaakt over deze maatregel. In de gesprekken zijn grote zorgen geuit.				
Voorstel				
Maatregel onderbrengen in de “bestuursopdracht herorientatie voorliggend veld” met een taakstelling. Invoering eventueel per 1 januari 2023. Dit betekent dat er nog geen definitief en onomkeerbaar besluit wordt genomen.				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
5.000	10.000	10.000	10.000	10.000
0	0	6.000*	6.000	6.000*

*Bedrag wordt ingebracht in de bestuursopdracht. Definitieve bezuiniging afhankelijk van de te maken keuzes.

Samenvatting maatregel 28				
Inzet combinatiefunctionarissen sport en cultuur				
Toelichting				
We maken gebruik van de rijksregeling combinatiefunctionarissen sport en cultuur. Betreft inzet van vakleerkrachten bewegingsonderwijs en sport- en cultuurcoaches die binnen en buiten schooltijd kinderen stimuleren tot sporten, bewegen en culturele activiteiten. Inkomsten van derden (o.a. Rijk) bedragen 133.500. Wij dragen 43.741 bij.				
Zou mogelijk vanaf 2023 naar 100% deelname rijksregeling kunnen (onder 100% kan niet). Tot en met 2022 hebben we afspraken met het Rijk voor deelname 140%. De bijdrage van het Rijk is in verhouding met de gemeentelijke bijdrage 60:40.				
Deze maatregel kan worden beschouwd als onderdeel van het voorliggend veld van het sociaal domein en zal hier worden ingebracht op basis van de varianten 25% (maximum) en 15% (minimum)				
Maatschappelijke consequenties				
Kinderen worden minder gestimuleerd om te sporten en te bewegen en deel te nemen aan culturele activiteiten. Naast gezondheidseffecten (overgewicht) ook effecten op sociale vaardigheden en mogelijk minder deelname aan sport- en cultuurverenigingen.				
Hierbij past de aantekening dat het grote “multiplier effect” t.a.v. de rijksbijdrage verloren gaat.				

Toetsingscriteria	Focusscenario N.v.t.	Causaliteit B	Onomkeerbaarheid A	Samenhang B
<p>De inwoners maken zich zorgen tot ernstige zorgen over deze maatregel. Met name in de toelichting op de peiling blijkt ernstige zorg van onze inwoners over deze maatregel: 93 mensen hebben een toelichting gegeven waarvan 89% heeft aangegeven tegen invoering van deze maatregel te zijn.</p>				
<p>Voorstel Maatregel onderbrengen in de “bestuursopdracht heroriëntatie voorliggend veld” met een taakstelling. Invoering eventueel per 1 januari 2023. Dit betekent dat er nog geen definitief en onomkeerbaar besluit wordt genomen.</p>				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
Maximale variant	0	10.000*	10.000*	10.000*
Minimale variant	0	6.000	6.000	6.000

*Bedrag wordt ingebracht in de bestuursopdracht. Definitieve bezuiniging afhankelijk van de te maken keuzes.

Samenvatting maatregel 29				
Het verminderen van de screening van alle leerlingen uit groep 2 door de schoollogopediste op spraak- en taalproblemen				
Toelichting				
Verminderen van de schoollogopedie betekent dat minder screening en dat het meer aan leerkrachten is om spraak- en taalproblemen tijdig te signaleren en direct te verwijzen naar een vrijgevestigde logopedist. Verminderen van de schoollogopedie betekent minder screening en dat het meer aan leerkrachten is om spraak- en taalproblemen tijdig te signaleren en direct te verwijzen naar een vrijgevestigde logopedist. (logopediste gaat in 2025 met pensioen; eerdere effectuering leidt tot wachtgeldverplichtingen)				
Maatschappelijke consequenties				
Omdat leerkrachten hiervoor niet of onvoldoende zijn toegerust kan dit de schoolloopbaan van kinderen belemmeren met mogelijk een groter beroep op dyslexiezorg waarvoor de gemeente ook verantwoordelijkheid is. Deze maatregel kan worden beschouwd als onderdeel van het voorliggend veld van het sociaal domein en zal hier worden ingebracht met als maximale variant een korting van 25% en als minimale variant een korting van 15%.				
Toetsingscriteria	Focusscenario N.v.t.	Causaliteit B	Onomkeerbaarheid C	Samenhang B
<p>Inwoners maken zich zorgen over deze maatregel. Dit blijkt uit zowel de peiling als de toelichting hierop. Het thema is niet benoemd in de gesprekken.</p>				
<p>Voorstel Maatregel onderbrengen in de “bestuursopdracht heroriëntatie voorliggend veld” met een taakstelling. Invoering eventueel per 1 januari 2025. Dit betekent dat er nog geen definitief en onomkeerbaar besluit wordt genomen.</p>				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
Maximale variant	0	0	0	11.000
Minimale variant	0	0	0	6.600

*Bedrag wordt ingebracht in de bestuursopdracht. Definitieve bezuiniging afhankelijk van de te maken keuzes.

Samenvatting maatregel 30				
Stopzetten gym- en zwemvervoer basisscholen in Wijhe en Boerhaar naar sporthal de Lange Slag of het zwembad in Wijhe.				
Toelichting				
De kosten bedragen 34.500 euro op jaarbasis. De gemeente is wel verplicht om het bewegingsonderwijs te accommoderen maar niet om het vervoer te bekostigen.				
Maatschappelijke consequenties				
De kinderen zijn nog te jong om in grote groepen (met begeleiding) te fietsen naar sporthal of zwembad. Dit betekent dat de school of de ouders deze kosten moeten dragen. Na oplevering van het scholencluster vervalt deze post omdat de nieuwe scholenlocatie is voorzien in de nabijheid van sport- en zwemaccommodatie.				
Toetsingscriteria	Focusscenario N.v.t.	Causaliteit B	Onomkeerbaarheid C	Samenhang C
Inwoners maken zich (in beperkte mate) zorgen over deze maatregel. In de peiling geven inwoners aan zich zorgen te maken over deze maatregel. In de toelichting op de peiling wordt deze zorg niet bevestigd: 62 personen hebben een toelichting gegeven waarvan 8% heeft aangegeven dat deze maatregel niet doorgevoerd zou moeten worden. In de gesprekken is de maatregel niet als thema opgevoerd.				
Voorstel				
Maatregel doorvoeren.				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
Maximum	9.490	23.725	23.725	23.725
Minimum	8.000	8.000	8.000	8.000

Samenvatting maatregel 31				
Verlagen subsidie Expertise centrum Passend Onderwijs				
Toelichting				
Binnen de Wet Passend Onderwijs bestaat de verplichting dat onderwijs en gemeenten (jeugdhulp) afspraken maken over vragen die liggen op het snijvlak van jeugdhulp en onderwijs. Er worden orthopedagogen van bekostigd die deelnemen aan de ondersteuningsteams binnen het primair onderwijs. Deze maatregel kan worden beschouwd als onderdeel van het voorliggend veld van het sociaal domein en zal hier worden ingebracht. Dit op basis van een minimum-maximum korting van 25% en 15%.				
Maatschappelijke consequenties				
Wanneer deze inzet vermindert of stopt is er een verhoogde kans op doorstroom van kinderen naar de specialistische jeugdhulp en/of speciaal onderwijs.				
Toetsingscriteria	Focusscenario N.v.t.	Causaliteit B	Onomkeerbaarheid B	Samenhang B
Inwoners maken zich zorgen over deze maatregel Uit de peiling komt naar voren dat inwoners zich beperkt zorgen maken over deze maatregel. In de toelichting op de peiling geeft echter aan dat 79% van de 33 personen die een toelichting hebben gegeven van mening is dat hierop niet moet worden bezuinigd. Het thema is in de gesprekken niet benoemd.				
Voorstel				

Maatregel onderbrengen in de “bestuursopdracht heroriëntatie voorliggend veld” met een taakstelling. Invoering eventueel per 1 januari 2023. Dit betekent dat er nog geen definitief en onomkeerbaar besluit wordt genomen.				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
Maximum	0	4.845	4.845	4.845
Minimum	0	2.900	2.900	2.900

*Bedrag wordt ingebracht in de bestuursopdracht. Definitieve bezuiniging afhankelijk van de te maken keuzes.

Samenvatting maatregel 32				
Verlagen bijdragen aan primaire organisaties (onderdeel Task Force Sociaal Domein, voorliggend veld)				
Toelichting				
<p>Het gaat hier om verschillende maatschappelijke organisaties in onze gemeente (algemeen maatschappelijk werk, Evenmens (mantelzorg), ut Huus, WIJZ (jongerenwerk), MEE-IJsseloevers, Vriendendiensten.</p> <p>Deze organisaties vormen een belangrijke rol in het voorliggend veld van de gedecentraliseerde taken op het sociaal domein. Voor een aantal taken dat door deze organisaties wordt uitgevoerd geldt een wettelijke verplichting als gevolg waarvan het volledig schrappen van bijdragen aan de primaire organisatie geen optie is.</p> <p>Daarnaast geldt voor een aantal organisaties dat verlagen en schrappen van bijdragen kan leiden tot hogere zorgkosten. Tenslotte moet worden vastgesteld dat het beroep op deze voorzieningen door de Corona-crisis groter is geworden.</p> <p>Het totale bedrag van de gemeentelijke bijdragen aan de primaire organisaties bedraagt 775.490 euro.</p>				
Maatschappelijke consequenties				
<p>Met name de zogenoemde “kwetsbare inwoners” vormen de doelgroep van deze organisaties (laaggeletterden, zelfstandig wonende inwoners met een psychische of verstandelijke beperking, inwoners met psychosociale en/of financiële problemen). Met name de zogenoemde “kwetsbare inwoners” vormen de doelgroep van deze organisaties (laaggeletterden, zelfstandig wonende inwoners met een psychische of verstandelijke beperking, inwoners met psychosociale en/of financiële problemen). Bezuinigingen op deze instellingen hebben als risico dat dit kan leiden tot hogere zorgkosten op individueel niveau in het sociaal domein.</p> <p>Deze maatregel kan worden beschouwd als onderdeel van het voorliggend veld van het sociaal domein en zal hier worden ingebracht.</p>				
Toetsingscriteria	Focusscenario N.v.t.	Causaliteit B	Onomkeerbaarheid B	Samenhang A
<p>Inwoners maken zich (ernstige) zorgen over de invoering van deze maatregel.</p> <p>In de peiling komt naar voren dat inwoners zich ernstige zorgen maken over de invoering van deze maatregel. 27 inwoners hebben een toelichting gegeven op de peiling waarvan 60% heeft aangegeven tegen deze maatregel te zijn. In de gesprekken kwam naar voren dat de deelnemers zich ernstig zorgen maken over deze maatregel.</p>				
Voorstel				
Maatregel onderbrengen in de “bestuursopdracht heroriëntatie voorliggend veld” met een taakstelling. Invoering eventueel per 1 januari 2023. Dit betekent dat er nog geen definitief en onomkeerbaar besluit wordt genomen.				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025

Maximaal (25%)		185.000	185.000	185.000
Minimaal (15%)		110.000	110.000	110.000

*Bedrag wordt ingebracht in de bestuursopdracht. Definitieve bezuiniging afhankelijk van de te maken keuzes.

* zie verder Taskforce sociaal domein

Samenvatting maatregel 33				
Herziening subsidiebeleid sport, cultuur en jeugdverenigingen (secundaire voorzieningen)				
Toelichting				
<p>Bij zogenoemde secundaire voorzieningen gaat het om activiteiten van instellingen in onze gemeente waarvoor deze instellingen zelf verantwoordelijk zijn maar die wel van maatschappelijke waarde zijn voor de inwoners van onze gemeente. Subsidies zijn met name gericht op de participatie van specifieke doelgroepen aan deze activiteiten zoals bijvoorbeeld jeugd. Dit subsidiebeleid vraagt om actualisatie terwijl tegelijkertijd een heroverwegingsoperatie loopt. Deze maatregel kan worden beschouwd als onderdeel van het voorliggend veld van het sociaal domein en zal hierin worden ingebracht. Hierbij is dezelfde denkrichting gevolgd als bij de primaire instellingen met een minimumvariant van 15% en een maximumvariant van 25%. Het totaalbedrag aan subsidies bedraagt 60.000 euro.</p>				
Maatschappelijke consequenties				
<p>Verlagen of schrappen van subsidies kan ertoe leiden dat contributies van verenigingen verhoogd moeten dan wel dat gezocht moet worden naar andere vormen van inkomsten. Wanneer dit niet mogelijk blijkt te zijn kan dit in voorkomende gevallen het einde van de vereniging of organisatie betekenen. De infrastructuur van verenigingen en instellingen op dit terrein in onze gemeente vormen een belangrijke basis voor onze inwoners om deel te nemen aan de samenleving. Deze verenigingen en instellingen kunnen bijdragen aan het voorkomen van het doen van een beroep op voorzieningen in het sociaal domein.</p>				
Toetsingscriteria	Focusscenario N.v.t.	Causaliteit B	Onomkeerbaarheid* C	Samenhang B
<p>Inwoners maken zich (ernstig) zorgen over de invoering van deze maatregel.</p> <p>In de peiling komt naar voren dat inwoners zich zorgen maken over de invoering van deze maatregelen. In de toelichting op de peiling komt een ernstige zorg naar voren: 86 mensen hebben een toelichting gegeven waarvan 77% aangeeft tegen de invoering van deze maatregel te zijn. Ook in de gesprekken zijn ernstige zorgen uitgesproken over deze maatregel.</p>				
Voorstel				
<p>Maatregel onderbrengen in de "bestuursopdracht heroriëntatie voorliggend veld" met een taakstelling. Invoering eventueel per 1 januari 2023. Dit betekent dat er nog geen definitief en onomkeerbaar besluit wordt genomen.</p>				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
Maximum		15.000	15.000	15.000
Minimum		9.000	9.000	9.000

Bedrag wordt ingebracht in de bestuursopdracht. Definitieve bezuiniging afhankelijk van de te maken keuzes.

Samenvatting maatregel 34
Bibliotheek Salland
Toelichting

<p>Het bibliotheekwerk moet aan minimale eisen voldoen. In verband met eerdere bezuinigingen is het aanbod verschaald en een nog verdere verschraling gaat ten koste van de primaire doelstellingen (taalverrijking; leesbevordering; zelfredzaamheid en participatie). Als gevolg van eerdere bezuinigingsmaatregelen is inmiddels de vestiging in Wijhe gesloten (uitleenpunt) en de vestiging in Olst is gehalveerd. Hoewel deze maatregel kan worden beschouwd als onderdeel van het voorliggend veld van het sociaal domein is ervoor gekozen om deze niet in te brengen in de bestuursopdracht heroriëntatie vanwege het minimumniveau waarop deze voorziening in eerdere bezuinigingsronden is geplaatst. De huidige kosten bedragen 344.800 euro.</p>																								
<p>Maatschappelijke consequenties De maatschappelijke consequenties van verdere bezuinigingen op de bibliotheek hebben opheffen van de voorziening tot gevolg. Als gevolg van de laatste heroverweging is de vestiging Wijhe gesloten (uitleenpunt) en de vestiging in Olst gehalveerd. Aanvullende consequentie is geen fysieke bibliotheek meer in Wijhe en alleen nog vestiging in Olst. De laatste optie is om ook de vestiging in Olst te sluiten en uitleen volledig via de scholen te laten plaatsvinden.</p>																								
Toetsingscriteria	Focusscenario B	Causaliteit A	Onomkeerbaarheid A	Samenhang B																				
<p>Inwoners maken zich (ernstig) zorgen over de invoering van deze maatregel. In de peiling geven inwoners aan zich ernstig zorgen te maken over deze maatregel. 86 inwoners hebben een toelichting gegeven waarvan 66% aangeeft tegen de maatregel te zijn. Ook in de gesprekken zijn ernstige zorgen uitgesproken over deze maatregel.</p>																								
<p>Voorstel Maatregel niet doorvoeren Het besluitvormingstraject over de toekomstige vormgeving en inhoud van het bibliotheekwerk in de gemeente Olst-Wijhe wordt nog dit jaar opgestart. Gelet hierop is het niet passend om dit traject te belasten met substantiële bezuinigen zoals opgenomen in het minimum- en maximumscenario.</p>																								
<p>Financiën</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th></th> <th>2022</th> <th>2023</th> <th>2024</th> <th>2025</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Maximum</td> <td>0</td> <td>86.000</td> <td>86.000</td> <td>86.000</td> </tr> <tr> <td>Minimum</td> <td>0</td> <td>52.000</td> <td>52.000</td> <td>52.000</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;">0</td> <td style="text-align: center;">0</td> <td style="text-align: center;">0</td> <td style="text-align: center;">0</td> </tr> </tbody> </table>						2022	2023	2024	2025	Maximum	0	86.000	86.000	86.000	Minimum	0	52.000	52.000	52.000		0	0	0	0
	2022	2023	2024	2025																				
Maximum	0	86.000	86.000	86.000																				
Minimum	0	52.000	52.000	52.000																				
	0	0	0	0																				

De bibliotheek maakt wel onderdeel uit van het voorliggende veld, maar geen financiële inbreng in de taakstelling.

<p>Samenvatting maatregel 35 Bestuursopdracht maatschappelijk vastgoed</p>				
<p>Toelichting De bestuursopdracht maatschappelijk vastgoed is in uitvoering. Eventuele besparingsmogelijkheden zijn op dit moment nog niet in beeld. Het vervolg van de bestuursopdracht wordt in het 3^e kwartaal 2021 opgepakt. Als gevolg daarvan kunnen de financiële consequenties niet worden meegenomen in deze rapportage.</p>				
<p>Maatschappelijke consequenties Nog niet bekend.</p>				
Toetsingscriteria	Focusscenario	Causaliteit	Onomkeerbaarheid	Samenhang
<p>Maatregel is niet meegenomen in de peiling.</p>				
<p>Voorstel Als PM-post opnemen.</p>				
<p>Financiën</p>				

2021	2022	2023	2024	2025
	pm	pm	pm	pm

Samenvatting maatregel 36				
Bezuinigingen op leerlingenvervoer voortgezet onderwijs.				
Toelichting				
<p>Het leerlingenvervoer is een wettelijke verplichting op basis waarvan er geen formele knoppen zijn om hieraan te draaien. De afgelopen jaren zijn de kosten van het leerlingenvervoer toegenomen als gevolg van enerzijds hogere vervoerskosten en anderzijds door een toename van het aantal leerlingen. De uitgaven bedragen 541.000 euro per jaar.</p> <p>In het kader van het vergroten van de zelfredzaamheid bestaat de mogelijkheid om leerlingen die naar het voortgezet onderwijs een vergoeding te bieden voor elektrische fiets zodat zij geen gebruik meer hoeven te maken van het leerlingenvervoer. Deze maatregel kan overigens niet verplichtend worden opgelegd en kan vanwege contractuele verplichtingen ingaan per 1-1-2023. Dit levert een mogelijke besparing op 20.000 euro. Uitvoerbaarheid is aandachtspunt.</p>				
Maatschappelijke consequenties				
Een groep leerlingen worden minder mogelijkheden geboden voor het gebruik maken van vervoersvoorzieningen. Mogelijk wordt wel de zelfredzaamheid van leerlingen hierdoor vergroot.				
Toetsingscriteria	Focusscenario	Causaliteit	Onomkeerbaarheid	Samenhang
	N.v.t.	C	C	C
Maatregel is niet meegenomen in de peiling en ook niet benoemd in de gesprekken.				
Voorstel				
Maatregel doorvoeren				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
	0	20.000	20.000	20.000

Samenvatting maatregel 37				
Stopzetten of verlagen exploitatiesubsidie zwembad de Welters				
Toelichting				
<p>De exploitatiesubsidie aan zwembad de Welters in Wijhe verlagen (besparing van 25.000 euro) of stopzetten (besparing van 49.700 euro).</p> <p>In een eerdere heroverwegingsoperatie is het zwembad verzelfstandigd en heeft een verlaging op de gemeentelijke bijdrage plaatsgevonden.</p>				
Maatschappelijke consequenties				
<p>Verlaging van de exploitatiesubsidie betekent dat de entreprijzen en de abonnementsprijzen omhoog moeten als gevolg waarvan de financiële drempel voor sommige groepen inwoners te hoog wordt om het zwembad te blijven bezoeken.</p> <p>Volledig stopzetten van de exploitatiesubsidie heeft, naast de hierboven genoemde consequenties als risico dat het zwembad moet sluiten en daarmee als voorziening uit onze gemeente gaat verdwijnen.</p>				
Toetsingscriteria	Focusscenario	Causaliteit	Onomkeerbaarheid	Samenhang
	B	A	A (bij stopzetten) C (bij verlaging)	C
Inwoners maken zich grote zorgen over het doorvoeren van deze maatregel.				
Zowel in de peiling als in de toelichting en de gevoerde gesprekken komt naar voren dat de inwoners zich grote zorgen maken over deze maatregel.				

Voorstel				
Maatregel doorvoeren op basis van minimumvariant. Het zwembad levert een (beperkte) bijdrage aan de focus en de maximum variant heeft naar alle waarschijnlijk sluiting tot gevolg en daarmee onomkeerbare consequenties. Tevens hebben de inwoners grote zorgen uitgesproken over deze maatregel. Het verdient aanbeveling om de stichting de tijd te geven om de minimumvariant in de exploitatie door te voeren op basis waarvan effectuering wordt voorgesteld per 2023. In de oorspronkelijke minimumvariant is nog uitgegaan van de optie om door middel van een tariefsverhoging een bedrag van 25.000 euro te kunnen bezuinigen. Uit de gesprekken gevoerd in het kader van het participatietraject is duidelijk geworden dat een verhoging met een opbrengst van 5.000 euro de maximaal haalbare besparing is.				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
Maximum	49.700	49.700	49.700	49.700
Minimum	0	5.000	5.000	5.000

Samenvatting maatregel 38				
Verlaging advies/onderhoud/subsidie monumenten/molens en kerktorens				
Toelichting				
Het jaarlijks bedrag voor onderhoud, subsidie en advies voor monumenten, molens en kerktorens bedraagt 57.580. In de maximale variant zit een besparingspotentieel van 10% op het onderhoudsbudget; halvering van het budget externe advisering en vermindering subsidies met 20%.				
Maatschappelijke consequenties				
Het onderhoudsniveau molens zal kwalitatief verminderen van een goed naar voldoende niveau. Minder externe advisering heeft geen rechtstreeks consequenties. Mogelijk incidenteel hoger beroep op deze post. Besparing van 20% op de subsidies heeft consequenties voor de gemaakte afspraken met stichting IJssellandlandschap over de molen in Olst.				
Toetsingscriteria	Focusscenario	Causaliteit	Onomkeerbaarheid	Samenhang
	B	B	C	C
Inwoners maken zich zorgen over deze maatregel.				
De mate van zorg laat een wisselend beeld zien. Uit de peiling komt naar voren dat inwoners zich in beperkte mate zorgen maken. Uit de toelichting blijkt dat 14 inwoners een mening hebben gegeven waarbij 92% tegen de voorgestelde maatregel zijn. In de gesprekken is de maatregel 1 keer benoemd.				
Voorstel				
Maatregel doorvoeren.				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
	5.116	5.116	5.116	5.116

Samenvatting maatregel 39				
Verlagen subsidie Taalpunt (Bibliotheek Salland)				
Toelichting				

Het taalpunt wordt ingezet om laaggeletterdheid aan te pakken en om basisvaardigheden aan te leren bij inwoners. Daardoor kunnen zij beter participeren in de samenleving. Jaarlijks worden ongeveer 70 inwoners van de gemeente Olst-Wijhe met een vraag op het gebied van taal en/of (digitale) vaardigheden geholpen door het Taalpunt en vrijwilligers/taalmaatjes. Onderdeel herijking voorliggend veld, variant 25 en 15% taakstelling. Bedrag is lager dan €10.000,-, wel opgenomen als onderdeel van totale herijking voorliggend veld.

Maatschappelijke consequenties

Verlagen van de bijdrage betekent dat er te weinig uren beschikbaar blijven om deze voorziening aan onze inwoners te bieden omdat de rijksmiddelen onvoldoende zijn om deze voorziening op een deugdelijke manier in stand te houden.

Dit heeft uiteindelijk tot gevolg dat deze inwoners te maken krijgen met een nog grotere afstand tot de arbeidsmarkt, schuldenproblematiek en/of gezondheid en daarmee een beroep moeten doen op individuele voorzieningen (bijstand of Wmo-begeleiding).

Toetsingscriteria	Focusscenario N.v.t.	Causaliteit B	Onomkeerbaarheid B	Samenhang B
-------------------	-------------------------	------------------	-----------------------	----------------

Inwoners maken zich zorgen over deze maatregel

Ook hier is een wisselend beeld zichtbaar. Uit de peiling komt naar voren dat inwoners zich in beperkte mate zorgen maken. 26 inwoners hebben een toelichting gegeven waarvan 92% tegen de voorgestelde maatregel is. Ook in de gesprekken zijn ernstige zorgen geuit over deze maatregel.

Voorstel

Maatregel onderbrengen in de “bestuursopdracht heroriëntatie voorliggend veld” met een taakstelling. Invoering eventueel per 1 januari 2023. Dit betekent dat er nog geen definitief en onomkeerbaar besluit wordt genomen.

Financiën

	2021	2022	2023	2024	2025
Maximum		0	5.000	5.000	5.000
Minimum		0	3.000	3.000	3.000

Bedrag wordt ingebracht in de bestuursopdracht. Definitieve bezuiniging afhankelijk van de te maken keuzes.

Samenvatting maatregel 40

Verminderen mantelzorgondersteuning

Toelichting

Mantelzorgondersteuning is voor gemeenten een verplichte taak. De mate waarin biedt eigen afwegingsruimte.

Dit wordt nu voor onze gemeente uitgevoerd door Evenmens als onderdeel van het Breed Welzijnsverband. Mantelzorgers (en zorgvragers) worden zoveel mogelijk binnen het voorliggend veld ondersteund om een beroep op professionele zorg te voorkomen. Veel vrijwilligers zijn hierbij betrokken.

Maatschappelijke consequenties

Verminderen van dit budget levert een bezuiniging op, maar zal leiden tot een hoger beroep op bijvoorbeeld kosten Wmo-maatwerkvoorzieningen.

Deze maatregel kan worden beschouwd als onderdeel van het voorliggend veld en zal hier worden ingebracht. (variant 25 en 15% taakstelling).

Vanuit het Corona-beleidskader wordt aanbevolen om het bestaand beleid t/m 2023 niet te korten.

Toetsingscriteria	Focusscenario N.v.t.	Causaliteit B	Onomkeerbaarheid B	Samenhang B
-------------------	-------------------------	------------------	-----------------------	----------------

Inwoners maken zich zorgen over de maatregel.

Uit de peiling komt naar voren dat inwoners zich beperkt zorgen maken over deze maatregel. 38 inwoners hebben een toelichting gegeven waarvan 63% aangeeft tegen de maatregel te zijn. In de gesprekken zijn ernstige zorgen uitgesproken over deze maatregel.

Voorstel

Maatregel onderbrengen in de “bestuursopdracht herorientatie voorliggend veld” met een taakstelling. Invoering eventueel per 1 januari 2023. Dit betekent dat er nog geen definitief en onomkeerbaar besluit wordt genomen.

Financiën

2021	2022	2023	2024	2025
Maximum	0	17.000	17.000	17.000
Minimum	0	10.000	10.000	10.000

Bedrag wordt ingebracht in de bestuursopdracht. Definitieve bezuiniging afhankelijk van de te maken keuzes.

Samenvatting maatregel 41

Verminderen mantelzorgcompliment

Toelichting

De mantelzorg draagt bij aan het zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen. Elke jonge mantelzorger ontvangt elk jaar een VVV-bon van 100 euro en elke zorgvrager kan jaarlijks aan zijn/haar mantelzorgers een VVV-bon van 100 euro uitdelen. Het geven van het mantelzorgcompliment kan worden beschouwd als onderdeel van het voorliggend veld en zal hier worden ingebracht (variant 25% en 15% taakstelling).

Maatschappelijke consequenties

Als deze maatregel wordt doorgevoerd verdwijnt een blijk van waardering voor mantelzorgers. Het is een wettelijke verplichting dat de gemeente zorgdraagt voor een jaarlijkse blijk van waardering voor de mantelzorgers van cliënten in de gemeente. De gemeente kan inhoud en vorm zelf bepalen. Dit mantelzorgcompliment wordt door de mantelzorgers gewaardeerd.

Toetsingscriteria	Focusscenario	Causaliteit	Onomkeerbaarheid	Samenhang
	N.v.t.	C	C	B

Inwoners maken zich in beperkte mate zorgen over deze maatregel.

Zowel in de peiling als in de toelichting hierop wordt aangegeven dat men zich in beperkte mate zorgen maakt over de maatregel. Ook in de gesprekken is de maatregel slechts 1 keer ter sprake gebracht.

Voorstel

Maatregel onderbrengen in de “bestuursopdracht heroriëntatie voorliggend veld” met een taakstelling. Invoering eventueel per 1 januari 2023. Dit betekent dat er nog geen definitief en onomkeerbaar besluit wordt genomen.

Financiën

2021	2022	2023	2024	2025
Maximum	0	12.000	12.000	12.000
Minimum	0	7.000	7.000	7.000

Bedrag wordt ingebracht in de bestuursopdracht. Definitieve bezuiniging afhankelijk van de te maken keuzes.

Samenvatting maatregel 42				
Ondersteuning leefbaarheidsinitiatieven				
Toelichting				
Het leefbaarheidsbudget is beschikbaar voor leefbaarheidsinitiatieven in onze dorpen en kernen. Per jaar worden ongeveer 10 initiatieven financieel ondersteund. Hiervoor is jaarlijks een bedrag van 27.265 euro beschikbaar. Deze ondersteuning kan worden aangemerkt als onderdeel voorliggend veld waarop een maximum en minimum-variant taakstelling van 25% respectievelijk 15% wordt gelegd.				
Maatschappelijke consequenties				
Voor leefbaarheidsinitiatieven om de leefbaarheid en sociale cohesie in onze dorpen en kernen te bevorderen is geen aanjaagbudget meer beschikbaar. Dit geeft minder mogelijkheden aan onze inwoners om dergelijke initiatieven te ontplooiën c.q. zij worden daartoe minder gestimuleerd. Als variant kan nog worden overwogen om te korten met 25% als gevolg waarvan jaarlijks minder initiatieven kunnen worden ondersteund.				
Toetsingscriteria	Focusscenario	Causaliteit	Onomkeerbaarheid	Samenhang
	B	B	C	C
Inwoners maken zich (grote) zorgen over deze maatregel.				
In de peiling is aangegeven dat inwoners zich zorgen maken over deze maatregel. 29 keer is een toelichting gegeven waarvan 86% heeft aangegeven tegen deze maatregel te zijn. De maatregel is in de gesprekken niet aan de orde gesteld.				
Voorstel				
Maatregel doorvoeren. Gelet op de (beperkte) bijdrage aan de focus en de mogelijkheid om de maatregel relatief eenvoudig terug te draaien wordt voorgesteld om deze maatregel door te voeren op basis van de minimumvariant.				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
Maximum	0	6.800	6.800	6.800
Minimum	0	4.100	4.100	4.100

Bedrag wordt ingebracht in de heroriëntatie op het voorliggende veld. Definitieve bezuiniging afhankelijk van de te maken keuzes.

Samenvatting maatregel 43				
Bezuinigen onderhoud sportparken				
Toelichting				
Op het onderhoud van sportparken kan worden bezuinigd door middel van temporisering van het onderhoud, beperken van het groot onderhoud of het onderhoud op de vrije markt aanbesteden (in plaats van de sociale werkvoorziening).				
Maatschappelijke consequenties				
Het kwaliteitsniveau van de velden zal leiden tot een verlies van het huidige kwaliteitsniveau daar door de jaren heen is opgebouwd. met uiteraard consequenties voor de gebruikers (de verenigingen en haar leden). Voor de langere termijn zal dit leiden tot kapitaalvernietiging				
Toetsingscriteria	Focusscenario	Causaliteit	Onomkeerbaarheid	Samenhang
	B	B	A (bij langdurige temporisering)	C
Deze maatregel is niet meegenomen in de peiling.				
Voorstel				
Uitwerking van deze maatregel vergt nog de nodige tijd zodat op dit moment nog geen voorstel kan worden gedaan.				

Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
pm	pm	pm	pm	Pm*

Aangegeven wordt dat een gedetailleerde berekening gemaakt moet worden. Op dit moment moet dan noodgedwongen worden gewerkt met een taakstelling. Bij de vaststelling van de begroting zal de invulling van deze post worden meegenomen.

Samenvatting maatregel 44				
Tarieven sportaccommodaties verhogen				
Toelichting				
Door een tariefsverhoging op de sportaccommodaties kunnen extra inkomsten worden gegenereerd c.q. kan een positiever exploitatieresultaat op deze accommodaties worden gerealiseerd.				
Maatschappelijke consequenties				
De verwachting is dat een tariefsverhoging zal leiden tot een verhoging van de contributies bij de betrokken sportverenigingen als gevolg waarvan inwoners met een laag inkomen een te hoge drempel ervaren om nog gebruik te maken.				
Toetsingscriteria	Focusscenario	Causaliteit	Onomkeerbaarheid	Samenhang
	C	B	C	B
Inwoners maken zich (ernstige) zorgen over deze maatregel.				
Uit de peiling blijkt dat inwoners zorgen hebben over deze maatregel. In totaal hebben 86 inwoners een toelichting gegeven waaruit blijkt dat 81% tegen de voorgestelde maatregel is. In de gesprekken is deze maatregel niet als thema naar voren gekomen.				
Voorstel				
Maatregel doorvoeren. De maatregel draagt niet bij aan het focusscenario en is relatief eenvoudig te repareren. Gelet op de mate van zorg wordt voorgesteld om de maatregel met ingang van 2023 in te laten gaan.				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
		10.000	10.000	10.000

Samenvatting maatregel 45				
Lagere jaarlijkse dotatie aan onderhoud gebouwen				
Toelichting				
Voor het (gemeentelijk) vastgoed is een meer jaren onderhoudsprogramma opgesteld. Om dit programma te kunnen uitvoeren wordt jaarlijks een dotatie vanuit de algemene middelen in de onderhoudsreserve gestort. Gelet op de hoogte van de reserve is een verlaging van deze dotatie met 100.000 euro verantwoord met dien verstande dat er dan geen middelen meer beschikbaar zijn voor verduurzaming. Vooralsnog wordt uitgegaan van een periode van 5 jaar waarmee de dotatie verlaagd kan worden.				
Maatschappelijke consequenties				
De huidige reserve was bestemd voor verdere verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed. Hiervoor zijn dan geen middelen beschikbaar.				
Toetsingscriteria	Focusscenario	Causaliteit	Onomkeerbaarheid	Samenhang
	C	B	C	B
Maatregel is niet meegenomen in de peiling.				
Voorstel				

Maatregel doorvoeren.				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
100.000	100.000	100.000	100.000	100.000

7 Bouwsteen 3: Taskforce Sociaal Domein

7.1 Bestuursopdracht (Taskforce Sociaal Domein)

Voor de Taskforce sociaal domein is de volgende opdracht geformuleerd:

- Een analyse van de ontwikkeling van de uitgaven sociaal domein over de afgelopen jaren en een prognose van de uitgaven voor de komende jaren op basis van ongewijzigd beleid;
- Voorstellen om te komen tot een betere voorspelbaarheid en indien mogelijk grip op de uitgaven binnen het sociaal domein;
- Voorstellen voor (beleids)interventies die kunnen leiden tot structurele ombuigingen in de uitgaven van het sociaal domein.

De resultaten van de Taskforce Sociaal Domein zijn terug te vinden in bijlage 3 bij deze rapportage.

7.2 Vooraf

Het sociaal domein is de afgelopen jaren sterk veranderd. Onder meer onder invloed van het door de rijksoverheid ingezette proces van decentralisaties is landelijk sprake van een toenemende zorgvraag en daarmee ook van een toenemende financiële druk op gemeenten.

De decentralisaties zijn in onze gemeente vormgegeven langs de lijnen van een zorgvuldig met onze partners en de samenleving doorlopen transformatieproces. Dit transformatieproces had tot doel om te (blijven) werken aan een inclusieve samenleving: alle inwoners, jong en oud, met of zonder beperking voelen zich thuis in onze gemeente, doen mee op maat en werken naar vermogen. Inwoners hebben regie op hun eigen leven en er is sprake van samenredzaamheid en omzien naar elkaar. Aanvullend hierop waar nodig vervult de gemeente een faciliterende en betrouwbare vangnetrol. Denkrichting voor het handelen van zowel de gemeente als professionals in het sociale is niet van binnen naar buiten (past het in ons systeem), maar vanuit de bedoeling kijkend, vanuit de leefwereld van onze inwoners. De gemeente kijkt hierbij integraal en er is ruimte voor maatwerk ("ja mits" in plaats van "nee tenzij"). In ons lokale gezondheidsbeleid gaan we uit van het concept positieve gezondheid: een betekenisvol leven staat centraal en niet de beperking of ziekte; het gaat over veerkracht en aanpassingsvermogen op een manier die bij iemand past. Deze uitgangspunten zijn vastgelegd in de sociale toekomstvisie en het transformatieprogramma Sociaal Domein.

Bij de invulling van de Taskforce Sociaal Domein is getracht waar mogelijk de beleidsmatige doelen zoals hiervoor geformuleerd te koppelen aan het vinden van oplossingen voor de toenemende vraag en de financiële druk die er op het sociaal domein ligt.

Het vertrekpunt voor de uitvoering van de bestuursopdracht is dan ook:

Een betaalbaar, inclusief Olst-Wijhe.

Een betaalbaar en inclusief Olst-Wijhe: vraagt om keuzes!

Wij hebben als gemeente de verantwoordelijkheid om inwoners te ondersteunen op basis van de Participatiewet, Wmo en Jeugdwet. De afgelopen jaren heeft deze wettelijke verantwoordelijkheid geleid tot een forse kostenstijging ook afgezet tegen bezuinigingen van de rijksoverheid die gepaard zijn gegaan met de decentralisaties. Dit vraagt om keuzes bij het realiseren van een betaalbaar en inclusief Olst-Wijhe. Als te betreuren voorbeeld kan hier worden genoemd de invoering van het abonnementstarief bij de Wmo door de rijksoverheid. Dit heeft tot gevolg de aanbod van voorzieningen over de volle breedte moet worden

verschaald, terwijl inwoners met voldoende middelen tegen een geringe eigen bijdrage gebruik kunnen maken van de voorzieningen.

Ondersteuning als dat nodig is

Het verzoek om ondersteuning vanuit het sociale domein is veelal niet een vrijwillige keuze. Het gaat om onze inwoners die ondersteuning nodig hebben in hun levensonderhoud, bij het meedoen aan de samenleving, zelfstandig leven en gezond en veilig opgroeien. Het gaat om onze burens, ouders, kinderen, broers, zussen, burens, schoolvriendjes en vriendinnetjes van onze kinderen of collega's die tijdelijk of structureel ondersteuning vragen. Het gaat om kinderen die niet meer veilig thuis kunnen wonen, volwassenen die hun eigen huis niet meer kunnen schoonmaken of zichzelf niet kunnen verplaatsen met de gangbare vervoersmiddelen, volwassenen die niet zelfstandig kunnen wonen zonder begeleiding, volwassenen die zelf geen goede dagbesteding kunnen vinden, volwassenen die geen inkomen hebben of volwassenen met een te laag inkomen om te kunnen participeren.

Goede balans tussen maatschappelijke impact, financiële impact en uitvoerbaarheid

De situatie in Olst-Wijhe sluit aan bij het landelijke beeld. De knoppen waaraan gedraaid kan worden voor het realiseren van een kostenbesparing zijn beperkt. Opties zijn innoveren, transformeren en verminderen. De gemeente Olst-Wijhe neemt de verantwoordelijkheid voor een betaalbare uitvoering van het sociale domein en blijft zich inzetten voor een inclusief Olst-Wijhe. Het uitgangspunt is dan ook een goede balans tussen maatschappelijke impact, financiële impact en uitvoerbaarheid.

Innoveren, transformeren of verminderen

De bestuursopdracht Taskforce sociaal domein (bouwsteen 3) is duidelijk: er moet omgebogen c.q. bezuinigd worden in het sociaal domein. De vraag is: hoe gaan we dit doen?

Gekeken is naar maatregelen waarbij de voorzieningen voor onze inwoners die zoveel mogelijk blijven aansluiten bij de bestaande visie op het sociale domein.

Hierbij is in eerste instantie gekeken naar mogelijkheden om (nog verder) te innoveren op het bestaande aanbod: vraaggericht, resultaatgericht, efficiënt en effectief. Als verdere innovatie niet mogelijk bleek, is gekeken naar mogelijkheden om nog verder te transformeren in de richting van gerichte preventie en het normaliseren van lichte ondersteuning. Tenslotte zijn ook maatregelen opgenomen die tot gevolg hebben dat de ondersteuning van onze inwoners wordt verminderd.

Strakkere indicatiestelling, contractmanagement en regie

Dat wil niet zeggen dat er niets verandert. De gemeente Olst-Wijhe zet in op nog strengere indicatiestelling. Inwoners worden (nog meer) gestimuleerd gebruik te maken van hun eigen mogelijkheden en netwerk, verwezen naar de aanwezige basisvoorzieningen en gerichte preventieve activiteiten. Ook wordt er ingezet op strakker contractmanagement. We willen voorkomen dat de problematiek bij inwoners toeneemt. Daarom gaan we een strakkere regie voeren op inwoners die het risico hebben door te stromen naar zwaardere en gespecialiseerde ondersteuning. Ook gaan we meer data gedreven sturen om daarmee tijdig te kunnen bijsturen en meer regie te kunnen voeren op de uitvoering.

Basisinfrastructuur behouden, taakstelling op voorliggend veld

Het is een bewuste keuze van ons om niet een groot deel van de basisinfrastructuur te schrappen zoals het welzijnswerk, het maatschappelijk werk en de jeugdsubsidies. Deze basisinfrastructuur kan zoveel mogelijk behouden blijven door een taakstelling op het totaal aan voorliggend veld en een andere bekostiging. Daarbij sturen we vanuit de resultaten, het verbeteren van de samenwerking en een vraaggericht aanbod dat bijdraagt aan het voorkomen van maatwerkvoorzieningen.

Het resultaat

Een pakket aan maatregelen dat bijdraagt aan een betaalbaar en inclusief Olst-Wijhe waarin alle inwoners zich thuis voelen, mee kunnen doen op maat en naar vermogen en veilig en gezond opgroeien. Een Olst-Wijhe waarin we naar elkaar om blijven kijken en de gemeente een betaalbaar vangnet biedt waar nodig.

De maatregelen die hieruit voortvloeien zijn hieronder geconcretiseerd bij de verschillende onderdelen van het sociaal domein:

- Voorliggend veld;
- Wmo;
- Jeugd;
- Participatie.

Voor het sociaal domein als geheel worden daarnaast nog de volgende maatregelen opgenomen:

a. Data gedreven werken Sociaal Domein

Vanuit het in het kader van deze Task Force opgesteld dashboard met daarin:

- Maandelijkse monitoring van het verbruik;
- Op basis van monitoring acties richting aanbieders, toegang en politiek-bestuur;
- Verbeteren grip op onvoorspelbaarheid omgeving.

b. Invoeren revolverend innovatiefonds Sociaal Domein

- Kosten gaan voor de baten om te komen tot structurele besparingen door innovatie en transformatie;
- Noodzakelijk om incidentele middelen beschikbaar te hebben voor innovatie;
- Vanuit zakelijke businesscase benadering investeren in innovatie die leidt tot structureel financieel voordeel.

7.3 De financiën

In de Taskforce sociaal domein zit een pakket aan ombuigingsvoorstellen van in totaal 1,3 miljoen euro. Deze voorstellen kunnen niet 1 op 1 worden aangemerkt als bijdragen aan de taakstelling heroverweging. De maatregelen die zijn opgenomen ten aanzien van de uitvoering van de Wmo zijn bedoeld om de geschetste nog te verwachten autonome ontwikkelingen op te vangen. In de rapportage behorende bij het raadsvoorstel van 15 maart 2021 is aangegeven dat bij ongewijzigd beleid een autonome kostenstijging van 400.000 euro wordt verwacht als gevolg van een stijgend beroep op de voorzieningen.

Daarnaast is aangegeven dat bij de uitvoering van het minimabeleid een structureel tekort wordt verwacht van 100.000 euro bij ongewijzigd beleid. Vanuit de ombuigingsvoorstellen zal dit in eerste instantie moeten worden afgedekt.

Tenslotte is bij het jeugdbeleid sprake van een prognose dat 50% van de kostenstijgingen een structureel karakter dragen. Die is een prognose waarbij onder meer afhankelijk van de maatregelen in een later stadium kan worden bepaald hoe groot de structurele stijging van de uitgaven gaat worden.

7.4 Voorliggend veld

De basisinfrastructuur van het sociaal domein vormt het zogenoemde “voorliggende veld”. Dit vanuit de perceptie dat een goed functionerend voorliggend veld (veelal algemene voorzieningen op verschillende gemeentelijke beleidsterreinen) en een goede deelname hieraan door inwoners het beroep op de individuele voorzieningen (jeugd, Wmo en participatiewet) zou moeten verminderen.

In het kader van de Task Force is een inventarisatie uitgevoerd van dit voorliggende veld. De gehanteerde definitie van het voorliggende veld in de Taskforce Sociaal Domein zijn voorzieningen die vrij toegankelijk

zijn en bijdragen aan de doelstellingen van de Wmo, Participatiewet en Jeugdwet, oftewel een brede definitie waardoor er een groot aantal activiteiten onderdeel zijn van het voorliggende veld.

Dit laat het volgende beeld zien:

Soort	Gemeentelijke bijdrage
Primaire organisaties	775.000
Secundaire organisaties	63.000
Overige organisaties	230.000
Lokaal onderwijs- en jeugdbeleid	287.000
Lokaal gezondheid beleid (preventie exclusief GGD)	8.000
Participatie	37.000
Totaal	1.400.000

Vanuit de zoektocht naar maximale financiële impact, minimale maatschappelijke impact en op termijn een efficiënte en effectieve uitvoering langs de lijn van innovatie liggen hiervoor met name in het voorliggend kansen en mogelijkheden. Dit uiteraard wel in de context dat ook hier een nadrukkelijke bezuinigingsopdracht ligt en daarmee er een verbinding ligt met verminderen.

Om deze “innovatie” van het voorliggend veld vorm en inhoud te geven wordt een volledige heroriëntatie op dit veld voorgesteld waarbij vraagstukken als causaliteit tussen het voorliggend veld en de overige onderdelen van het sociaal domein, een effectieve samenwerking en efficiency centraal staan.

Een nadrukkelijk aandachtspunt bij deze heroriëntatie vormen de lange termijn aanbevelingen uit de notitie “maatschappelijk herstel en nazorg na corona”. Met name de aanbevelingen uit de elementen “leefbaarheid als cement”, “de jeugd heeft de toekomst” en “positieve gezondheid als rode draad” zullen op basis hiervan speerpunten vormen bij deze heroriëntatie.

Toelichting bekostiging

Een heroriëntatie waarbij op basis van vooraf door de gemeente geformuleerde doelstellingen de uitvoering aan een consortium van een of meer maatschappelijke partners of instellingen wordt overgelaten. Dit nieuwe bekostigingsmodel moet leiden tot het zogenoemd “resultaatgericht contracteren” inclusief monitoring van de op te stellen indicatoren. Uiteraard kost een dergelijke heroriëntatie capaciteit, tijd en geld.

Gebruik kan worden gemaakt van de ervaring in Kaag en Braassem met deze bekostiging. Kaag en Braassem beschrijft de sturingsfilosofie achter dit model als volgt:

Sturing op effecten: Niet de uren, producten of activiteiten zijn leidend, maar de te bereiken effecten in de samenleving (het ‘wat’). We sturen op doelen en effecten. De uitvoering (‘hoe’ deze effecten bereikt worden) laten we over aan inwoners en organisaties.

Sturen = loslaten: We hebben vertrouwen in de talenten en expertise van inwoners en organisaties en geven hen de ruimte om die in te zetten. Dit betekent ook durven loslaten. Naast ruimte geeft dat ook meer verantwoordelijkheid.

1 opdracht, 1 budget: Waar mogelijk, werken we met samenwerkingsverbanden van organisaties die jaarlijks één vast budget ontvangen voor hun opdracht. Dit leidt tot innovatie, samenwerking en slim gebruik maken van lokale kennis, voorzieningen en initiatieven.

Regie op partnerschap: De gemeente is als opdrachtgever een partner die verbindt, de regie op de samenwerking in de keten houdt en zelf ook samenwerkt. Daarbij gaan we zoveel mogelijk voor continuïteit en duurzame relaties.

Daarnaast vraagt de heroverweging om “vermindere(n)” zodat hieraan een taakstelling wordt gekoppeld van een bezuiniging op het voorliggende veld van maximaal 25% op de activiteiten waar beleidsvrijheid is. Dit zou maximaal 360.000 euro op kunnen leveren. Als alternatief scenario zou een realisering van een bezuiniging op het voorliggend veld van 15% gehanteerd kunnen worden: 220.000 euro. Dit is als volgt opgebouwd:

Soort	Toelichting	Maximale variant besparing 15% op activiteiten met beleidsvrijheid
Primaire organisaties (maatregel 32)	Ut Huus, De Kern, WIJZ, Vriendendiensten,	110.000
Secundaire organisaties (maatregel 33)	Sportsubsidies en Jeugdclubs	9.000
Overige (maatregel 34, 39, 40, 41, 42)	Bibliotheek, taalpunt, mantelzorg, leefbaarheid,	24.000
Lokaal onderwijs- en jeugdbeleid (maatregel 27, 28, 29, 31)	Bijdrage epos, school logopediste, VVE, combinatie functionarissen	22.000
Totaal		165.000

Een taakstelling zal zorgen voor een vermindering van het aanbod. Door te kiezen voor de minimale variant kan het voorliggende veld worden verstevigd wat bijdraagt aan de transformatie in het sociaal domein. Bij beide varianten zullen resultaten moeten worden uitgewerkt die bereikt moeten worden door de aanbieders, met meer middelen kan er een beter resultaat worden bereikt. Bij een grotere taakstelling is er een grotere kans dat dit ten koste gaat van bestaande succesvolle activiteiten.

Uitvoering van een dergelijke bestuursopdracht kost tijd zodat, naast nog nader te bepalen uitvoeringskosten, implementatie wordt voorzien per 1 januari 2023 inclusief het kunnen inboeken van de taakstelling voor de heroverweging.

	2022	2023	2024	2025
Uitvoering bestuursopdracht voorliggend veld	0	158.000	158.000	164.600

7.5 Jeugd

De (financiële) ontwikkelingen bij het onderdeel laten over de afgelopen jaren het volgende beeld zien. Dit in het perspectief van de begroting, de realisatie/prognose en uiteindelijk het rekeningresultaat.

Jaartal	Primitieve Begroting	Bijstelling	Begroting definitief	Realisatie/ Prognose	Rekeningresultaat/ Bij te stellen

2018	3.310.000	302.000	3.612.000	3.725.732	-113.732
2019	3.539.000	128.000	3.667.000	3.810.237	-143.237
2020	3.551.000	650.000	4.201.000	4.900.000	-699.000
2021	3.699.000	300.000	3.999.000	4.900.000	-901.000
2022 evj	3.625.000		3.625.000	4.900.000	-1.275.000

Mede op basis van deze ontwikkeling is een maatregelenpakket samengesteld in het kader van Taskforce Sociaal domein, onderdeel jeugd.

Bij de voorgestelde maatregelen wordt zoveel mogelijk aangesloten op de leidende principes voor het jeugdbeleid:

In de eigen omgeving

We gaan uit van de omgeving van het kind of de jongere met zijn of haar ouders of verzorgers. En we benaderen dit niet alsof het verschillende aparte werelden om het kind heen zijn, zoals school, vrije tijd of thuisomgeving. Dit is dus van invloed hoe preventie, zorg en ondersteuning vorm wordt gegeven en wordt georganiseerd.

Zo gewoon mogelijk

We gaan uit van het principe dat ieder kind graag "gewoon" wil opgroeien. Geen uitzondering wil zijn ten opzichte van leeftijdsgenootjes. En mee wil doen in het gewone leven. Daarin mag je zijn wie je bent. Het gaat om het nieuwe normaal. Dat wil ook zeggen dat het ook eens niet goed mag gaan. En dat we kijken hoe we kinderen en jongeren (en hun ouders) weerbaar kunnen maken om ook met tegenslagen om te kunnen gaan. Daarbij worden ouders actief betrokken.

Een goede basis

We gaan uit van het principe dat er een goede basis moet zijn voor kinderen. Dit vanuit het oogpunt dat er voldoende moet zijn georganiseerd waar kinderen, jongeren en gezinnen van gebruik kunnen maken. En dat wij kinderen en jongeren voldoende meegeven om te groeien tot sterke volwassenen.

Samenvatting maatregel 46				
Versterking toegangsteam (juridische kwaliteit)				
Toelichting				
<p>Toevoegen juridische kwaliteit aan toegangsteam (analoog aan “Kampens model”) t.b.v. voeren onderhandelingen met aanbieders en derden verwijzers. Daarnaast (nog) strakker regie voeren op > 20.000 euro-casussen.</p> <p>Vooralsnog voor de periode van 2 jaar met evaluatie over effectiviteit na 1,5 jaar.</p> <p>Dit vraagt in de eerste jaren om een investering.</p>				
Maatschappelijke consequenties				
Geen negatieve invloed op de kwaliteit van de jeugdhulp				
Toetsingscriteria	Focusscenario N.v.t.	Causaliteit N.v.t.	Onomkeerbaarheid N.v.t.	Samenhang N.v.t.
Maatregel niet meegenomen in de peiling.				
Voorstel				
Maatregel doorvoeren.				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
Investering	- 54.000	- 54.000	0	0
Investering data-gedreven werken*	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Opbrengst maatregelen	134.000	189.000	189.000	189.000
Netto opbrengst maatregel	65.000	120.000	174.000	174.000

* De investering data gedreven werken komt ten goede van alle onderdelen van de Taskforce Sociaal Domein. Omdat het accent hierbij ligt op jeugd is de investering ten laste van deze maatregel gebracht.

Samenvatting maatregel 47				
Doorontwikkeling leidende principes jeugdhulp				
Toelichting				
<p>Op basis van het integrale Jeugdplan willen we naast de andere apart vermelde maatregelen (46, 48 en 49) er voor zorgen dat zo weinig mogelijk uitzonderingssituaties gecreëerd worden (dus dat kinderen zo gewoon mogelijk opgroeien). Er is een goede basisinfrastructuur jeugdhulp en onderwijs zodat de inzet van gecontracteerde gespecialiseerde zorg wordt voorkomen. We willen de afspraken met het onderwijs in het kader van afbakening Jeugdwet en Wet Passend Onderwijs evalueren en aanvullen. We zijn daarbij scherp op wie de drager van de kosten is als het gaat om de inzet van ondersteuning aan kinderen waarbij gemeente en onderwijsorganisaties, verantwoordelijkheid dragen.</p> <p>Concrete acties zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Met onderwijspartners opstellen van een ontwikkelagenda jeugdhulp-passend onderwijs. • Uitvoeren van thema's dyslexie en Onderwijs Zorg Arrangementen. • Inzet scholenclustering samenwerking en verbreding. • Inzet van collectieve voorzieningen: ambulante hulp, CJG medewerker en POH in de scholenclustering. 				
Maatschappelijke consequenties				
Geen negatieve invloed op de kwaliteit van de jeugdhulp.				
Toetsingscriteria	Focusscenario N.v.t.	Causaliteit N.v.t.	Onomkeerbaarheid N.v.t.	Samenhang N.v.t.

Maatregel is niet meegenomen in de peiling.				
Voorstel Maatregel doorvoeren.				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
	50.000	50.000	50.000	50.000

Samenvatting maatregel 48 Versterking toegangsteam (ambulant hulpverlener)				
Toelichting Toevoegen van expertise aan het toegangsteam jeugd (of CJG) zodat verwijzing naar specialistische ambulante jeugdhulp kan worden voorkomen dan wel eerder kan worden afgeschaald. Daarnaast kan dan op maat, laagdrempelig en snel ondersteuning worden ingezet.				
Maatschappelijke consequenties Geen negatieve invloed op de kwaliteit van de jeugdhulp.				
Toetsingscriteria	Focusscenario N.v.t.	Causaliteit N.v.t.	Onomkeerbaarheid N.v.t.	Samenhang N.v.t.
Deze maatregel is niet meegenomen in de peiling.				
Voorstel Maatregel doorvoeren.				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
Investering	-88.000	-88.000	-88.000	-88.000
Opbrengst	138.000	138.000	138.000	138.000
Netto opbrengst	50.000	50.000	50.000	50.000

Samenvatting maatregel 49 Praktijkondersteuner huisarts in gemeentelijke dienst i.c.m. GGD-taken				
Toelichting Door de praktijk ondersteuner huisarts in gemeentelijke dienst te nemen en te combineren met taken GGD wordt ingezet op het voorkomen van inzet van gecontracteerde gespecialiseerde jeugdhulp. Daarnaast om derde verwijzers te ondersteunen. Bij onderstaand financieel overzicht is uitgegaan van de maximale variant.				
Maatschappelijke consequenties Geen negatieve invloed op de kwaliteit van de jeugdhulp.				
Toetsingscriteria	Focusscenario N.v.t.	Causaliteit N.v.t.	Onomkeerbaarheid N.v.t.	Samenhang N.v.t.
Maatregel is niet meegenomen in de peiling.				
Voorstel Maatregel doorvoeren				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
Investering	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Opbrengst	120.000	120.000	120.000	120.000
Netto opbrengst	105.000	105.000	105.000	105.000

7.6 Werk en inkomen

Korte samenvatting maatregel 50				
Voorziening eigen risico (Buigbudget) vrij laten vallen				
Toelichting				
In de meerjarenbegroting staat een bedrag 180.000 euro gereserveerd als opvang eerste overschrijding budget waaruit uitkeringen worden betaald: het zogenoemde buigbudget. Dit bedrag kan (deels) vrijvallen en het daaruit voortvloeiende risico op te nemen in de risico-tabel. Het voorlopige buigbudget voor 2021 is bijna 3.000.000 euro.				
Maatschappelijke consequenties				
Aan deze maatregel zijn geen maatschappelijke consequenties verbonden. Wel vraagt het opnemen in de risicotabel om een hoger weerstandsvermogen.				
Toetsingscriteria	Focusscenario N.v.t.	Causaliteit N.v.t.	Onomkeerbaarheid N.v.t.	Samenhang N.v.t.
Maatregel is niet meegenomen bij de peiling en ook niet benoemd bij de gesprekken.				
Voorstel				
Maatregel doorvoeren				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
Maximum	180.000	180.000	180.000	180.000
Minimum	90.000	90.000	90.000	90.000

Samenvatting maatregel 51				
(extra) re-integratiebudget stoppen				
Toelichting				
In het kader van de bestuursopdracht werk en inkomen is een extra budget beschikbaar gesteld ten behoeve van re-integratie-activiteiten. Dit betekent dat er minder capaciteit beschikbaar is om inwoners te ondersteunen bij het (weer) helpen aan een betaalde baan. Hierbij moet nog worden aangetekend dat de Corona-crisis mogelijk tot gevolg zal hebben dat het aantal klanten in 2021 zal toenemen.				
Maatschappelijke consequenties				
Een deel van onze inwoners dat een beroep moet doen om een uitkering zal hiervan naar alle waarschijnlijkheid langer van afhankelijk blijven. Dit levert een risico op dat de totale uitkeringslasten niet meer binnen het zogenoemde Buig-budget kunnen worden opgevangen en dan alsnog voor rekening van de gemeente komen. Daarnaast wordt vanuit het Corona-beleidskader aanbevolen om het bestaand beleid tot en met 2023 niet te korten.				
Toetsingscriteria	Focusscenario N.v.t.	Causaliteit B	Onomkeerbaarheid C	Samenhang B
Inwoners maken zich bezorgd over deze maatregel.				
In peiling en in de toelichting op de peiling geven inwoners aan zich bezorgd te maken over deze maatregel. 59 keer is een toelichting gegeven waarbij 44% heeft aangegeven tegen deze maatregel te zijn.				
Voorstel				
Maatregel niet doorvoeren.				

Deze maatregel doorvoeren in combinatie met verlaging van het buigbudget levert een te groot risico op. Vermindering reïntegratie-activiteiten kan/zal leiden tot een groter beroep op uitkeringen en vormt daarmee een risico voor de hoogte van het buigbudget.

Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
	85.000	85.000	85.000	85.000
	0	0	0	0

Samenvatting maatregel 52

Versoberen minimabeleid

Toelichting

Bij de versobering van het minimabeleid zijn twee scenario's denkbaar.

- a. Alleen nog wettelijke taken
Bijzondere bijstand alleen voor de doelgroep met inkomen op 100% van de bijstandsnorm en een aantal aanvullende vergoedingen worden geschrapt. De reductieregeling wordt volledig geschrapt en bedragen voor individuele inkomenstoeslag worden naar beneden bijgesteld. Dit is de maximale variant die leidt tot een besparing van 350.000 euro.
- b. Inperken doelgroep, vergoedingen bepaalde regelingen naar beneden bijstellen.
Draagkrachtgrens voor het gehele minimabeleid aanpassen van 110% (in sommige gevallen 130%) naar 100% van de geldende bijstandsnorm en versobering in beleid bijzondere bijstand en reductieregeling.
Deze variant leidt tot een besparing van 140.000 euro.

Maatschappelijke consequenties

In beide scenario's is sprake van een substantiële financiële achteruitgang van inwoners met een minimuminkomen in onze gemeente.

Vanuit het Corona-beleidskader wordt aanbevolen om het minima-beleid niet maximaal te versoberen.

Toetsingscriteria	Focusscenario	Causaliteit	Onomkeerbaarheid	Samenhang
	N.v.t.	A	B	B

Inwoners maken zich (ernstig) zorgen over deze maatregel.

In peiling geven inwoners aan zich ernstig zorgen te maken over deze maatregel. 140 inwoners hebben een toelichting gegeven over deze maatregel waarvan 53% van mening is dat deze maatregel niet doorgevoerd zou moeten worden. Tenslotte zijn ook in de gesprekken ernstige zorgen uitgesproken over deze maatregel.

Voorstel

Maatregel uitvoeren op basis van variant B.

Op basis van de toetsingscriteria (m.u.v. focusscenario) en de mate waarin door inwoners zorgen worden uitgesproken over deze maatregel wordt variant A als te vergaand gezien mede gelet op de kwetsbaarheid van de doelgroep.

Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
Variant A	350.000	350.000	350.000	350.000
Variant B	140.000	140.000	140.000	140.000

7.7 Wet maatschappelijke ondersteuning

Samenvatting maatregel 53				
Aanpassing normenkader huishoudelijke hulp				
Toelichting				
Er wordt geïndiceerd aan de hand van een ander normenkader dat andere uitgangspunten hanteert en daardoor worden gemiddeld minder uren huishoudelijke hulp per week geïndiceerd. Deze maatregel is een direct gevolg van het abonnementstarief: een groter beroep leidt tot het beperken van de hoeveelheid hulp die kan worden geboden. Om deze maatregel uit te kunnen voeren is een eenmalige investering nodig.				
Maatschappelijke consequenties				
Een groot deel van de bestaande klanten gaan terug in het aantal uren huishoudelijke hulp dat ze krijgen. Dit kan, zeker in het begin, leiden tot een toename van het aantal bezwaarschriften.				
	Focusscenario Niet van toepassing	Causaliteit A	Onomkeerbaarheid C	Samenhang C
Inwoners maken zich (in beperkte mate) zorgen over de invoering van de maatregel. Uit de peiling komt naar voren dat inwoners zich zorgen maken over deze maatregel. Uit de toelichting blijkt een beperkte mate van zorg: de toelichting is 67 keer ingevuld waarbij 9% van mening is dat deze maatregel niet moet worden doorgevoerd. In de gesprekken is wel sprake van zorg tot ernstige zorg.				
Voorstel				
Maatregel doorvoeren. Toetsing aan het focusscenario, het feit dat maatregel relatief eenvoudig is terug te draaien en inwoners zich in beperkte mate zorgen maken, maakt doorvoering van deze maatregel acceptabel.				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
Investering	-80.000	0	0	0
Opbrengst	100.000	200.000	200.000	200.000
Netto opbrengst	20.000	200.000	200.000	200.000

Korte samenvatting maatregel 54				
Indicatiestelling begeleiding verscherpen.				
Toelichting				
Bij indicatiestelling scherper toetsen en bij herindicaties richting zorgleveranciers scherper op resultaat toetsen.				
Maatschappelijke consequenties				
Inwoners ontvangen minder uren en ook lichtere vormen van ondersteuning.				
Toetsingscriteria	Focusscenario Niet van toepassing	Causaliteit A	Onomkeerbaarheid C	Samenhang C
Deze maatregel is niet meegenomen in de peiling.				
Voorstel				
Maatregel doorvoeren.				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
	50.000	100.000	100.000	100.000

Samenvatting maatregel 55				
Gebruik Wmo-hulpmiddelen inperken				
Toelichting				
De Wmo kent een wettelijke verplichting om inwoners te compenseren als zij beperkingen ervaren op bijvoorbeeld het gebied van mobiliteit. Gelet op wettelijke bepalingen zijn sturingsmiddelen beperkt. Er zullen een aantal efficiency-maatregelen worden genomen in de sfeer van tegengaan niet-gebruik hulpmiddelen en verscherping van de indicering.				
Maatschappelijke consequenties				
Inspanningsverplichting is om de maatschappelijke consequenties tot een minimum te beperken door meer te verwijzen naar voorliggende voorzieningen en/of al eerder verstrekte Wmo-voorzieningen.				
Toetsingscriteria	Focusscenario Niet van toepassing	Causaliteit A	Onomkeerbaarheid C	Samenhang C
Inwoners maken zich zorgen over deze maatregel.				
In de peiling en in de toelichting komt naar voren dat inwoners zich zorgen maken over deze maatregel. 54 mensen hebben een toelichting gegeven waarvan 30% aangeeft het niet eens te zijn met deze maatregel. Deze maatregel is in de gesprekken niet benoemd.				
Voorstel				
Maatregel doorvoeren. Toetsing aan het focusscenario, het feit dat maatregel relatief eenvoudig is terug te draaien en inwoners zich in beperkte mate zorgen maken, maakt doorvoering van deze maatregel acceptabel.				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
	25.000	25.000	25.000	25.000

Samenvatting maatregel 56				
Opheffen regeling financiële tegemoetkoming voor eigen vervoer				
Toelichting				
Dit betreft een regeling die zijn oorsprong nog vindt in de voormalige Wet Voorzieningen Gehandicapten. Hiervan maken nog 27 inwoners gebruik. De totale kosten die hiermee zijn gemoeid bedragen 33.000 euro per jaar. Aangezien er in de afgelopen jaren diverse alternatieven voor vervoer beschikbaar zijn wordt deze regeling afgebouwd.				
Maatschappelijke consequenties				
Betrokkenen raken financiële tegemoetkoming van 105 euro per maand kwijt.				
Toetsingscriteria	Focusscenario Niet van toepassing	Causaliteit A	Onomkeerbaarheid C	Samenhang B
Maatregel is niet meegenomen in de peiling en ook niet benoemd bij de gesprekken.				
Voorstel				
Maatregel doorvoeren				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
	0	15.000	15.000	15.000

Samenvatting maatregel 57				
Invoeren revolverend fonds				
Toelichting				
<p>Het invoeren van een revolverend innovatiefonds sociaal domein. Om te kunnen innoveren en transformeren zijn incidentele middelen noodzakelijk. Het is wenselijk de innovatie en transformatie af te wegen op basis van business cases, waarin het maatschappelijk en financieel rendement inzichtelijk wordt gemaakt. Een optie voor een duurzame inzet van middelen is een revolverend fonds. In een revolverend fonds komt het ingezette geld weer terug als rendement en is daarmee beschikbaar voor nieuwe initiatieven. Revolverende fondsen worden al ingezet bij gemeenten voor bijvoorbeeld duurzaamheid en innovatie. Ook wordt het landelijk en provinciaal ingezet op verschillende beleidsterreinen. Binnen het sociaal domein zijn revolverende fondsen nog niet een gebruikelijk instrument. Het is niet altijd makkelijk om feitelijk aan te tonen wat het maatschappelijk en financieel rendement is van activiteiten in het sociale domein. Een revolverend fonds nog niet een gangbaar instrument in het sociale domein. Dit vraagt dus nog wel een nadere uitwerking in de vorm van een bestuursopdracht te betrekken bij de herorientatie op het voorliggend veld. Uitgangspunt is dat een dergelijk fonds budgettair neutraal wordt ingevoerd.</p>				
Maatschappelijke consequenties				
-				
Toetsingscriteria	Focusscenario Niet van toepassing	Causaliteit N.v.t.	Onomkeerbaarheid N.v.t.	Samenhang N.v.t.
Deze maatregel is niet meegenomen in de peiling.				
Voorstel				
Maatregel doorvoeren.				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
	Budgettair neutraal	Budgettair neutraal	Budgettair neutraal	Budgettair neutraal

8 Bedrijfsvoering

(Maatregel 58)

De kosten van de gemeentelijke bedrijfsvoering hebben onderdeel uitgemaakt van de heroverwegingsoperatie. Hierbij geldt als vertrekpunt dat de hoogte van de kosten van de bedrijfsvoering afhankelijk zijn van de uit te voeren wettelijke taken en de politiek-bestuurlijke ambities (de wat-vraag). Keuzes die worden gemaakt bij de bouwstenen 1, 2 en 3 hebben uiteindelijk hun effect op de bedrijfsvoering. Conform de lijn zoals gehanteerd bij het strategisch personeelsplan waarbij wettelijke taken en politiek-bestuurlijke ambities zijn vertaald in benodigde formatie, zullen ook in het kader van deze heroverwegingsoperatie focus en bezuinigingsmaatregelen worden vertaald naar consequenties voor de bedrijfsvoering en daarbij met name naar de formatie. Bij de bedrijfsvoering is gewerkt met een taakstelling die onder verantwoordelijkheid van het college door de directie moet worden ingevuld.

Voor de hoogte van deze taakstelling is de loonsom als parameter gehanteerd zijnde belangrijkste kostenindicator van de bedrijfsvoering. Hier is een formule gehanteerd waarbij een relatie is aangebracht tussen het aandeel van de loonsom in de totale begroting en de hoogte van de bezuiniging op basis van de bestuursopdracht.

De taakstelling is gerelateerd aan de verhouding tussen de totale begroting en de te realisering bezuiniging. Grondslag voor deze verhouding vormt de loonsom. Dit leidt tot onderstaand overzicht.

De invulling vraagt om de nodige fasering onder meer vanwege de personele consequenties van de heroverweging en de daarbij in acht te nemen zorgvuldigheid op basis van het sociaal statuut.

	2022	2023	2024	2025
Taakstelling bedrijfsvoering	0	249.000	285.000	286.000*

* bedrag gerelateerd aan de uiteindelijke hoogte van de taakstelling.

De invulling van de taakstelling zal plaatsvinden onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders door de directie.

Gewenst nieuw beleid bedrijfsvoering (kadernota 2021-2024)

- Informatiemanagement: uitvoeringsplannen
- Informatieveiligheid en privacy
- Huisvestingsplan gemeentehuis
- Opnemen werkplekkosten bij formatie-uitbreiding

Een nadere toelichting is opgenomen in bijlage 5.

9 Woonlasten

De woonlasten(druk) voor inwoners in onze gemeente laat het volgende beeld zien:
Peiljaar 2020 en cijfers voor meerpersoonshuishoudens

	Olst-Wijhe	< 25.000 inwoners	Overijssel
Gemeentelijke woonlasten	850	827	765
Onroerend zaak belasting	400	348	307
Afvalstoffenheffing	223	255	241
Rioolheffing	227	224	217

In het kader van deze heroverwegingsoperatie is gekeken naar de maximale mogelijkheden om inkomsten te genereren.

Samenvatting maatregel 59				
Verhoging lokale belastingen				
Toelichting				
<p>De inkomsten uit lokale belastingen kunnen worden verhoogd door herinvoering van de hondenbelasting, verhoging van de ozb en invoering van precarioheffingen.</p> <p>In 2016 is de hondenbelasting afgeschaft; deze kan weer worden heringevoerd hetgeen tot een opbrengst leidt van 70.000 euro.</p> <p>Daarnaast in de begroting van 2020 voorzien in een verhoging van de ozb met 10% (elke 1% verhoging levert 43.500 euro op. Een verhoging met 5% extra wordt gelet op de eerdere verhoging als rekenmodel meegenomen in deze maatregel. Tot 2020 bestond er een afspraak tussen de VNG en de rijksoverheid dat de landelijke opbrengststijging in de ozb een macronorm niet mocht overschrijden. Deze afspraak is vervallen, waardoor er geen wettelijk of afgesproken plafond zit op een stijging van de ozb.</p> <p>De derde optie is het invoeren van een precarioheffing voor het innemen van openbare ruimte (terrassen e.d.). De opbrengst in Overijsselse gemeenten varieert tussen de €1 en €4 per inwoner, waar de kosten voor inning, toezicht en handhaving nog bij komen.</p> <p>In onderstaande financiële tabel is de invloed van een herinvoering van de hondenbelasting weergegeven (€70.000), inclusief een verhoging van de ozb met 5% (€217.500). Het voorstel is om geen precariobelasting in te voeren vanwege een verwacht laag financieel voordeel. Ditzelfde is ook van toepassing voor de invoering van parkeerheffingen.</p> <p>Een laatste optie vormt de verhoging van de toeristenbelasting. Optie is om de toeristenbelasting met 50 cent te verhogen.</p>				
Maatschappelijke consequenties				
De lastendruk voor onze inwoners neemt toe. Indien en voor zover lokale lastendruk een vestigingsfactor vormt, kan dit leiden tot een het zijn van een minder aantrekkelijke woongemeente. Invoering van de precariorechten leidt tot een lastenverzwaring bij met name horeca-ondernemers in een periode waarin zij reeds fors worden getroffen door de Corona-crisis.				
Toetsingscriteria	Focusscenario	Causaliteit	Onomkeerbaarheid	Samenhang
	B	B	C	B
Inwoners maken zich zorgen over deze maatregel.				

Deze maatregel laat een verdeeld beeld zien als het gaat om de mate waarin onze zich zorgen maken over invoering van deze maatregelen.

- Verhoging van de OZB: 16% is bereid om 10% OZB verhoging te betalen;
36% is bereid om 5% OZB verhoging te betalen;
48% is bereid om 1% OZB verhoging te betalen;
34% is niet bereid om OZB verhoging te betalen.

288 inwoners hebben een toelichting gegeven op deze maatregel. Daarin geeft 68% aan tegen deze maatregel te zijn.

- Herinvoering hondenbelasting: 181 inwoners hebben een toelichting gegeven op deze maatregel. 23% heeft aangegeven tegen herinvoering van de hondenbelasting te zijn.
- Verhoging van de toeristenbelasting is in de gesprekken genoemd als een acceptabele maatregel evenals de verhoging van de sta- en liggelden van de camperplekken

Voorstel

- Structurele verhoging OZB met 5% met uitzondering van (agrarische) bedrijven
- Geen herinvoering van de hondenbelasting uit een oogpunt van consistentie van beleid (belasting zeer recent afgeschaft)
- Verhoging van de toeristenbelasting met 50 eurocent met ingang 2024. Het ingangsjaar 2024 is gekozen vanwege de consequenties van de Corona-crisis in de toeristische sector.

Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
Verhoging OZB 5% Excl. bedrijven	217.500 175.000	217.500 175.000	217.500 175.000	217.500 175.000
Herinvoering hondenbelasting -17.000* 0	70.000 0	70.000 0	70.000 0	70.000 0
Verhoging toeristenbelasting	0	0	60.000	60.000
	175.000	175.000	235.000	235.000

* implementatiekosten hondenbelasting

Naast deze verhoging van lokale belastingen staan de volgende maatregelen die eveneens relevant zijn voor de woonlasten van onze inwoners:

- Afval (maatregel: 25) compensabele BTW in rekening brengen bij onze inwoners. Dit leidt tot een opbrengst van 100.000 euro maar heeft een lastenverzwaring van 13 euro per aansluiting per jaar tot gevolg.
- Grof huishoudelijk afval (maatregel: 25) zou kunnen leiden tot een lastenverlaging van 13 euro per huishouden

Deze twee maatregelen werken in het kader van de lokale lastendruk compenserend ten opzicht van elkaar tegen elkaar, waarbij een budgettair voordeel kan worden gerealiseerd van 100.000 euro.

- Actualisering gemeentelijk rioleringsplan: kostenreductie leidt tot een verlaging van de rioolheffing van 16 euro per aansluiting per jaar die compenserend werkt voor een eventuele verhoging van de lokale belastingen.

Verbonden partijen: In 2020 is verkend welke mogelijkheden zijn voor een kostenverlaging. Dit wordt nogmaals bekeken, waarbij de kanttekening gemaakt moet worden dat het lastig is om hier snel een ombuiging om te realiseren. De gemeente Olst-Wijhe blijft zich kritisch opstellen richting verbonden partijen over kostenontwikkelingen.

10 Financieel beleid

(maatregelen 60, 61, 62)

Het financieel beleid betreft financiering, waardering en afschrijving, het beleid over de reserves en voorzieningen en het weerstandsvermogen.

De nota waardering en afschrijving is begin 2021 vastgesteld door het college en wordt verwerkt in de eerste bestuursrapportage 2021 en meerjarenbegroting 2022-2025. Om de financiële effecten te laten zien is deze hieronder wel opgenomen als "maatregel".

De nota reserve en voorzieningen is inmiddels vastgesteld door de gemeenteraad. Hierin wordt besloten over rentetoevoeging aan reserves, de mogelijke vrijval van bestemmingsreserves en de relatie tussen de algemene reserve, de reserve nader te bestemmen en het ratio weerstandsvermogen. Mogelijke uitkomsten zijn niet gepresenteerd als maatregel, omdat in de besluitvorming vooral incidentele dekkingsmiddelen worden vrijgespeeld voor in de besluitvorming van de kadernota 2022.

Daarnaast heeft de gemeenteraad om structurele vrijvallende dekkingsmiddelen direct op te nemen in de begroting 2022.

Verkoop aandelen (Treasury)

Verkoop van aandelen, bijvoorbeeld van Wadinko, om de bezuinigingsopgave te kunnen temporiseren of het eigen vermogen (reserves, solvabiliteit en weerstandsvermogen) te stutten.

Hier staat tegenover dat het jaarlijkse dividend op deze aandelen niet meer wordt ontvangen:

Aandelen in	Jaarlijks dividend	Waarde aandelen
Wadinko	30.000	Niet bekend
Voormalig Enexis	37.000	Niet bekend
Rova	72.700	Niet bekend
Totaal	139.700	Niet bekend

De waarde van de aandelen van onze aandelen is niet bekend omdat deze niet vrij verhandelbaar zijn (er is geen sprake van een beurskoers). De aandelen van ROVA mogen niet worden verkocht niet anders dan wanneer wordt besloten om uit ROVA te stappen.

De overige aandelen moeten worden verkocht aan provincie en/of gemeenten. Daarmee zijn we afhankelijk van de bereidheid om te kopen en tegen welke prijs. Ofwel waardebepaling vooraf is niet of nauwelijks mogelijk.

Samenvatting maatregel 60				
Afschrijvingstermijnen aanpassen aan de verwachte levensduur				
Toelichting				
De levensduur wegen wordt verlengd van 25 naar 40; levensduur sporthal de Hooiberg en de gemeentewerf verkort van respectievelijk 60 en 75 jaar naar 40 jaar.				
maatschappelijke consequenties				
Geen. In de onderhoudsplanning is hiermee rekening gehouden.				
Toetsingscriteria	Focusscenario	Causaliteit	Onomkeerbaarheid	Samenhang
	C	C	C	C
Maatregel is niet meegenomen in de peiling en ook niet genoemd in de gesprekken.				

Voorstel				
Maatregel doorvoeren.				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
- 5.000	179.000	176.000	166.000	166.000

Samenvatting maatregel 61				
Bijstelling raming rente kortlopende geldleningen.				
Toelichting				
Gezien de lage rentelasten voor leningen met een korte looptijd kan worden uitgegaan van een rente van 0,5%. Op dit moment wordt nog uitgegaan van een hogere rente, maar de rente is sinds 2015 onder de nul gebleven. Er is wel een onzekerheid dat de rente in de toekomst moet worden bijgesteld als de rente stijgt.				
maatschappelijke consequenties				
Niet van toepassing				
Toetsingscriteria	Focusscenario	Causaliteit	Onomkeerbaarheid	Samenhang
	C	C	C	C
Deze maatregel is niet meegenomen in de peiling.				
Voorstel				
Maatregel doorvoeren.				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
70.000	70.000	100.000	100.000	100.000

Samenvatting maatregel 62				
Herfinanciering van leningen met hoog rentepercentage.				
Toelichting				
Er loopt een onderzoek naar het financieel rendement van herfinanciering van leningen uit de leningenportefeuille met een hoog rentepercentage. Eénmalige dekking vanuit de reserves biedt dan structurele begrotingsruimte. Hoewel er nog geen offerte is ontvangen, is de boeterente vermoedelijke meer dan beschikbaar is aan reserves.				
maatschappelijke consequenties				
Niet van toepassing				
Toetsingscriteria	Focusscenario	Causaliteit	Onomkeerbaarheid	Samenhang
	C	C	B	C
Deze maatregel is niet meegenomen in de peiling.				
Voorstel				
Maatregel niet doorvoeren. Uit nader onderzoek is gebleken dat doorvoering van deze kosten kostenverhogend gaat werken.				
Financiën				
2021	2022	2023	2024	2025
0	0	0	0	0

Opbrengsten grondexploitaties

Winstneming uit grondexploitaties is gebonden aan wettelijke voorschriften. Een eventuele winstneming uit lopende grondexploitaties zal worden ingebracht bij de kadernota. Dit (mede) op basis van de jaarrekening 2020). Winstnemingen kunnen een incidentele bijdrage leveren aan de financiële veerkracht van de gemeente en vormen daarmee onderdeel van te maken afwegingen.

11 Realisatieparagraaf heroverweging

De implementatie en realisatie van de drie bouwstenen van de heroverwegingsoperatie vraagt om (tijdelijk) extra inzet, capaciteit en expertise. Voor alle bouwstenen worden voorbereidingen getroffen in de vorm van een plan van aanpak. Deze worden gebundeld tot een realisatieplan heroverweging.

Bouwsteen 1 Focus

Om aan de focus een concrete invulling te geven is het naast de opstelling en vaststelling van de woonvisie van belang dat goed en snel kan worden ingespeeld op de lopende ontwikkelingen binnen de huidige ontwikkelingen op het terrein van wonen. Hiervoor is extra capaciteit en expertise noodzakelijk. Uitgegaan worden van een budget van 50.000 euro voor de jaren 2021, 2022 en 2023. Voor dit onderdeel is sprake van een rendement op langere termijn. De kosten worden dan ook ten laste gebracht van de opbrengsten heroverweging over de betreffende jaren.

Bouwsteen 2 Heroverweging breed

Deze bouwsteen wordt per maatregel voorzien van een realisatieplan. Er wordt vanuit gegaan dat uitvoering kan plaatsvinden binnen de bestaande beschikbare capaciteit. Hiervoor worden derhalve geen extra middelen geraamd.

Bouwsteen 3 Task Force Sociaal Domein

a. Maatregelen binnen de Task Force Sociaal Domein

De maatregelen waarvoor extra kosten gemaakt moeten worden om tot realisatie te komen zijn reeds opgenomen bij de desbetreffende maatregel en in mindering gebracht op de opbrengsten vanuit de gedachte: de kosten gaan voor de baten uit.

b. Bestuursopdracht heroriëntatie voorliggend veld

Voor de bestuursopdracht heroriëntatie voorliggend veld is een budget nodig van 100.00 euro om capaciteit en expertise vrij te maken bij zowel de gemeente als ten behoeve van de ondersteuning van de betreffende instellingen. Daarnaast is voor de looptijd van de bestuursopdracht (voorbereiding, uitvoering en implementatie) van september 2021 tot en met december 2022 strategische denkkracht op het sociaal domein noodzakelijk. Het gaat hierbij om 27.400 euro ten behoeve van de tweede helft van 2021 en 54.800 ten behoeve van 2022. De kosten zullen ten laste worde gebracht van de opbrengsten heroverweging in de desbetreffende jaren.

Financiële samenvatting

	2021	2022	2023
Bouwsteen 1 Focus	50.000	50.000	50.000
Bouwsteen 2 heroverweging breed	0	0	0
Bouwsteen 3			
Task Force Sociaal Domein			
- Implementatie maatregelen*	0	0	0
- Bestuursopdracht heroriëntatie	50.000	50.000	0
	27.400	54.800	0
Totaal	127.400	154.800	50.000

* reeds opgenomen bij de betreffende maatregel

12 Financieel overzicht

Op de volgende pagina staat het overzicht weergegeven. Deze is, ten behoeve van de leesbaarheid, ook als bijlage 4 toegevoegd aan de eindrapportage.

13 Bijlagen

1. Bouwsteen 1: Focus
2. Bouwsteen 2: Heroverweging Breed
3. Bouwsteen 3: Taskforce Sociaal Domein
4. Financieel overzicht
5. Financiële vertaling aanbevelingen maatschappelijk herstel en nazorg Corona in Olst-Wijhe